

RAPPORT

Samfunnsnytten av Strømsgodset Toppfotball

13. august 2024

Forord

BDO har på oppdrag fra Strømsgodset Toppfotball gjennomført en verdiskapingsanalyse av Strømsgodset Toppfotball. Formålet med arbeidet har vært å belyse de ulike verdiene som Strømsgodset tilfører Drammen.

Prosjektleder for arbeidet har vært Lars Stemland Eide. Arbeidet er gjennomført av Brage Wangen, Tarjei Johansen og Erlend Tangen. Øistein Harsem og Karen Oftedal Eikill har vært kvalitetssikrer.

Vi ønsker å takke Strømsgodset Toppfotball for et spennende oppdrag. Vi vil også takke alle intervjurespondenter for gode innspill, og for tiden til respondentene av spørreundersøkelsen mot supporterne.

Oslo, 13. august 2024

Øistein Harsem
Partner

Innhold

Forord	2
Sammendrag.....	4
Lokale, økonomiske ringvirkninger	4
Verdier gjennom samfunnsansvarsrollen	5
Verdier for innbyggerne.....	6
1 Lokale økonomiske verdiskapingseffekter	8
1.1 Direkte verdiskaping på 56 millioner kroner i Strømsgodset Toppfotball ..	9
1.2 Tilreisende danner grunnlag for 6 millioner kroner i verdiskaping i reiselivsnæringen	9
1.3 Kjøp fra lokale underleverandører gir 10 millioner kroner i verdiskaping	10
1.4 Ytterligere 12 millioner kroner i verdiskaping gjennom verdikjeden	10
1.5 Ansattes forbruk danner grunnlag for ytterligere 20 millioner kroner i lokal verdiskaping	11
2 Verdier gjennom samfunnsansvarsrollen	12
2.1 Gatelaget bidrar årlig til verdier for over 25 millioner kroner.....	13
2.2 Gåfotball sosialiserer og aktiviserer pensjonister.....	15
2.3 Blå inspirasjon bidrar til å få unge ut i arbeid	16
2.4 Rollemodellens kraft utnyttes aktivt gjennom blåtimer	17
2.5 Blått hjerte bidrar til å redusere utenforskap for barn som vokser opp i fattigdom.....	17
3 Verdier for innbyggerne	19
3.1 Strømsgodset bidrar til entusiasme, lokal tilhørighet og et inkluderende felleskap.....	20
3.1.1 Glede og entusiasme.....	20
3.1.2 Lokal tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet.....	20
3.1.3 Ved å representere et inkluderende felleskap	22
3.2 Stor betalingsvilje for å følge Godset.....	23
3.2.1 Kostnader ved å følge Strømsgodset gjenspeiler supporterernes «avslørte» verdsettelse	24
3.2.2 Mernytte/konsumentoverskudd	27
4 Vedlegg	29
4.1 Metodebeskrivelse	29
4.1.2 Kartlegging av tilreisendes forbruk.....	29
4.2 Referanseliste	32
4.3 Supporterundersøkelse	32
4.4 Intervjuliste.....	35

Sammendrag

Toppidrettslag spiller en sentral rolle i lokalsamfunn. Deres betydning går langt utover prestasjonene på banen. Lagene fungerer som kraftfulle symboler på lokal identitet og stolthet, og bringer sammen mennesker fra alle samfunnslag. Gjennom sin tilstedeværelse og aktiviteter bidrar toppidrettslag til å styrke sosiale bånd, fremme fysisk aktivitet og helse, samt stimulere lokal økonomi. I denne rapporten kartlegger vi hvilke samfunnsverdier Strømsgodset Toppfotball bidrar med til Drammensregionen i form av lokale økonomiske ringvirkninger, verdier som skapes gjennom samfunnsansvaret som Strømsgodset tar og verdier for innbyggerne i regionen.

Lokale økonomiske ringvirkninger

Strømsgodset bidrar årlig til over 100 millioner kroner i verdiskaping i Drammen. I tillegg til høy økonomisk verdiskaping i Strømsgodset Toppfotball, skapes verdier for andre gjennom:

- Tilreisende sitt forbruk
- Strømsgodsets lokale vare- og tjenestekjøp
- Ansattes forbruk lokalt
- Kjøp av varer og tjenester i flere ledd

Verdier gjennom samfunnsansvarsrollen

Strømsgodset bruker den unike posisjonen i lokalsamfunnet brukes til å utgjøre en forskjell, gjennom flere samfunnsansvarsinitiativ.

- Gatelaget, som er et lavterskeltilbud for personer med rusavhengighet, skaper store verdier og sparer samfunnet for kostnader. Årlig prissatte samfunnsverdier estimert til omtrent 25 millioner kroner.
- Gåfotball for pensjonister skaper en sosial og aktiv arena for pensjonister
- Blåtimen bruker makten i et forbilde til holdningskapende arbeid
- Blått hjerte bidrar til en bedre hverdag for fattige barn og unge

Konsumentnytte - verdier for innbyggerne

Strømsgodset bidrar til viktige verdier for innbyggere og supportere gjennom flere kanaler:

- Gjennom glede og engasjement av å følge Godset på og utenfor kamp
- Gjennom å representere et samlende symbol og viktig bidragsyter til lokal identitet og tilhørighet
- Gjennom å være en fysisk samlingsplass for deltakelse i lokalsamfunnet
- Gjennom å være et inkluderende felleskap hvor alle er velkomne som de er

Strømsgodset Toppfotball har lange og stolte tradisjoner i toppen av norsk klubbefotball. Klubbens historie strekker seg tilbake til 1907 og inkluderer blant annet to seriemesterskap og fem norgesmesterskap, hvorav de to siste kom i henholdsvis 2013 og 2010.

På oppdrag for Strømsgodset har BDO gjennomført en analyse av samfunnsverdier som Strømsgodset bidrar med til Drammen.¹ Analysen er basert på BDO ringvirkningsmetodikk, litteraturstudier, intervjuer, en supporterundersøkelse og informasjon mottatt fra Strømsgodset.

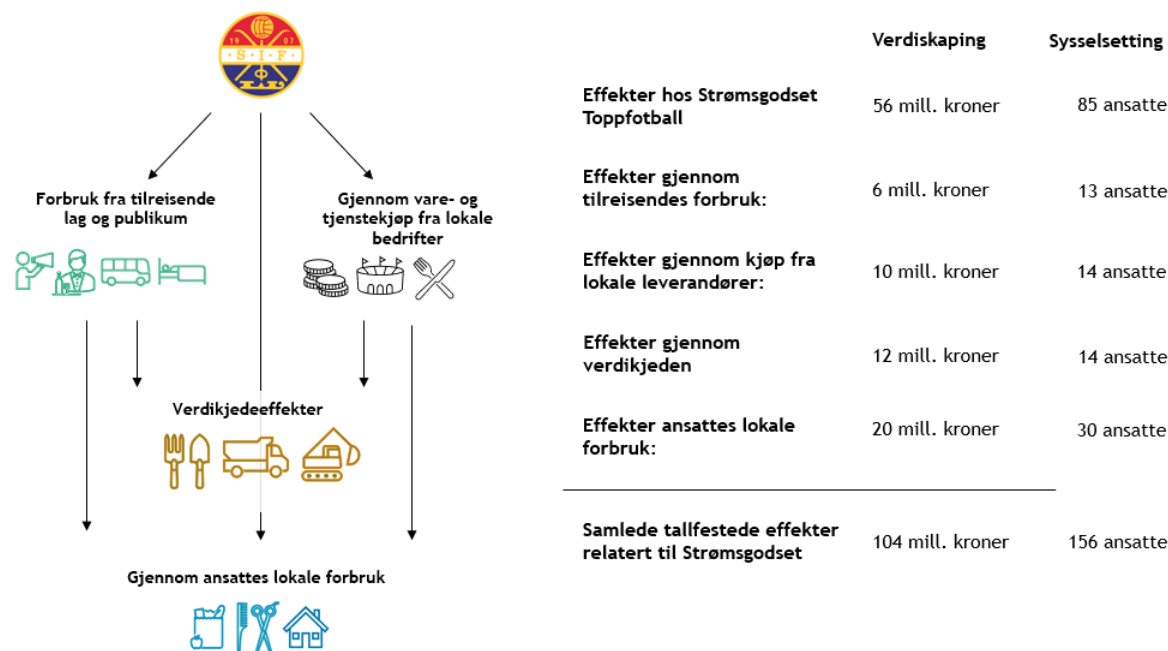
Lokale, økonomiske ringvirkninger

. Strømsgodset bidrar årlig til verdiskaping på i overkant av 100 millioner kroner og over 150 sysselsatte i Drammen, gjennom ulike kanaler.

- Direkte verdiskaping i Strømsgodset Toppfotball utgjorde 56 millioner kroner i 2023.
- Tilreisende supportere og lag sitt forbruk i Drammen danner grunnlag for 6 millioner kroner i verdiskaping i regionens reiselivsnæring.

¹ Selv om disse tre områdene er hovedfokus for denne rapporten, er de ikke fullstendig uttømmende for verdiene som Strømsgodset bidrar med til Drammen. Eksempler på områder som ikke dekkes i rapporten er verdien av Strømsgodset opp mot breddeidretten i SIF og i resten av regionen, driften av Talentgården og andre arrangementer som «Like Muligheter» - karrieredag for jenter.

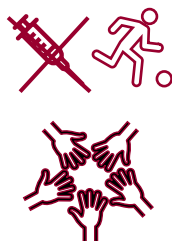
- Strømsgodsets kjøp av varer og tjenester fra lokale leverandører i Drammen danner grunnlag for verdiskaping på omtrent 10 millioner kroner hos underleverandørene.
- Underleverandørers kjøp av varer og tjenester fra andre lokale leverandører danner grunnlag for ytterligere 12 millioner kroner i verdiskaping gjennom verdikjeden.
- Ansatte i Strømsgodset, reiselivsnæringen og hos underleverandører sitt konsum i Drammen danner grunnlag for ytterligere 20 millioner kroner i lokal verdiskaping.

Figur 1: Økonomiske ringvirkninger fra Strømsgodset i Drammensregionen. Kilde: BDO.

Verdier gjennom samfunnsansvarsrollen

Samfunnsverdier skapes også gjennom arbeid som legges ned i ulike samfunnsansvarsinitiativ. Flere forskningsstudier peker på den unike rollen en toppfotballklubb har i lokalmiljøet og hvordan denne aktivt kan utnyttes til å utgjøre en forskjell. Strømsgodset har tatt dette ansvaret på alvor, og har etablert en rekke ulike aktiviteter og initiativ som aktivt går inn for å skape et bedre lokalsamfunn rundt om i Drammensregionen.

Gatelaget er et tilbud for personer med rusavhengighet, som tilbys i samarbeid med Senter for rus og psykiatri, Drammen kommune og Fotballstiftelsen. Gjennom tre ukentlige treninger og andre aktiviteter tilrettelegger gatelaget for en struktur og et miljø som har hjulpet mange spillere ut av rus. Våre beregninger estimerer gevinsten av et års drift av gatelaget, i form av bedre helse, økt verdiskaping, reduserte kostnader i helsetjenesten og kriminalomsorgen og reduserte skattefinansieringskostnader, til **25 millioner kroner**. I tillegg kommer viktige ikke-prissatte virkninger gjennom mestringsfølelse og tilhørighet for spillerne og et bedre liv for pårørende.

Gåfotball er et ukentlig treningstilbud for pensjonister fra 60 år og oppover. Tilbudet skaper en sosial møteplass og et samhold rundt idretten som mange ikke har opplevd siden ungdomstiden, og bidrar til økt aktivitet for de fleste av deltakerne. Beregnet med bakgrunn i flere forutsetninger estimerer vi verdien av bedre helse gjennom økt aktivitetsnivå for deltakerne av et års drift av gålaget til om lag **8 millioner kroner**. I tillegg kommer positive ikke-prissatte gevinster som mestring og tilhørighet for spillerne, samt reduserte kostnader for helsevesenet og et bedre liv for pårørende.

Blå inspirasjon er et treukers jobbsøkerkurs rettet mot unge, som arrangeres to ganger i året i samarbeid med NAV, med mål om å få deltakerne raskt ut i arbeid. Strømsgodsets rolle omtales som avgjørende for at man effektivt når ut til den aktuelle målgruppen. Kursene har mellom 20-30 deltakere årlig, og evalueringer i etterkant viser at mellom 50-60 prosent av deltakerne kommer ut i arbeid direkte eller rett i etterkant av kurset. Vi estimerer vi verdien av et år med kurs til om lag **6 millioner kroner**. I tillegg kommer viktige ikke-prissatte virkninger gjennom blant annet redusert utenforskap og positive effekter for lokalsamfunnet gjennom smitteeffekter og redusert kriminalitet.

Blåtimer er oppsøkende arbeid der Strømsgodset inspirerer, motiverer og skaper gode holdninger og kultur blant skoleelever og idrettslag. I 2023 ble det gjennomført 90 «blåtimer», med en rekkevidde på over 4 500 barn og unge i Drammensregionen. Positive ikke-prissatte gevinster er bedre holdninger og kultur blant unge, og økt motivasjon og inspirasjon til sunn utvikling.

Blått hjerte er et samarbeid mellom Strømsgodset Toppfotball, Redd Barna, Kirkens Bymisjon, Drammen kommune og BDO som har som mål å skape en bedre hverdag for barn og unge som vokser opp i fattigdom i Drammen. Blått hjerte har to hovedmål, herunder å sette større søkelys på barn som vokser opp i fattigdom og gi flere barn tilbud om aktivitet og opplevelser. Initiativet er ventet å skape positive ikke-prissatte gevinster i form av redusert utenforskap og trivsel for de unge i målgruppen.

Verdier for innbyggerne

Strømsgodset tilfører verdi også til supportere og innbyggere i regionen. Noen av verdiene for innbyggerne er:

- **Glede og entusiasme:** Gleden og entusiasmen man opplever ved å følge et lag i med- og motgang er en viktig del av den enkelte innbygger og supporters nytte av å følge et toppfotballag. Den opplevde nytten av dette for den enkelte er ventet å variere stort fra person til person, avhengig av hvor engasjert man er i Strømsgodset.
- **Lokal tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet:** Strømsgodset er et av de viktigste symbolene på Drammen og «det å være en Drammenser», og er gjennom dette en viktig bidragsyter til innbyggers følelse av lokal tilhørighet. Strømsgodset bidrar også til en fellesskapsfølelse og deltakelse i lokalsamfunnet, gjennom å være en av Drammens største fysiske samlingsplasser, der man samles rundt et felles mål. Dette danner igjen grunnlag for et sett med ikke-materielle verdier for innbyggerne, i form av økt tillit og samarbeid, utvikling av sosiale normer og økt engasjement for felleskapet gjennom å være en del av samfunnets felles identitet, tradisjoner og forståelse
- **Et inkluderende felleskap:** Miljøet rundt Strømsgodset og supporter-kulturen skal være et sosialt og inkluderende miljø der alle er velkomne. Flere av intervjurespondentene vi har pratet har trukket frem at kulturen rundt Strømsgodset

er inkluderende og ønsker alle velkommen, uavhengig av bakgrunn, evner og opprinnelig interesse for fotball. Hvor viktig dette felleskapet er varierer, og er ventet å være særlig stor for personer som ellers faller litt utenfor samfunnet.

Verdien av Strømsgodset for innbyggere i Drammen representeres av summen av alle individenes verdsettelse. En innbyggers samlede verdsettelse av Strømsgodset er todelt - det individet betaler for å følge Strømsgodset og individets mernytte eller konsumentoverskudd av å følge Strømsgodset. Dette er illustrert i figuren til høyre.

Det innbyggerne faktisk betaler kan være billettkostnader, kostnader til supportereffekter, reise, tv-abonnement osv. Vi har estimert supporterernes kostnader innenfor noen av disse kategoriene til om lag 70 millioner kroner årlig. Dette tallet reflekterer altså deler av den blå firkanten i figuren til høyre.

Den grønne firkanten er vanskeligere å estimere, ettersom disse verdiene ikke synes gjennom noen form for markedstransaksjoner. En enkel verdsettingsstudie av Molde Fotballklubb fra 2015 indikerer at innbyggere i Molde ville godtatt en skatteøkning på 1 800 kroner i året for å redde klubben. Dersom den gjennomsnittlige innbygger i Drammen har en lignende betalingsvilje for å redde Strømsgodset, snakker vi her om store verdier.

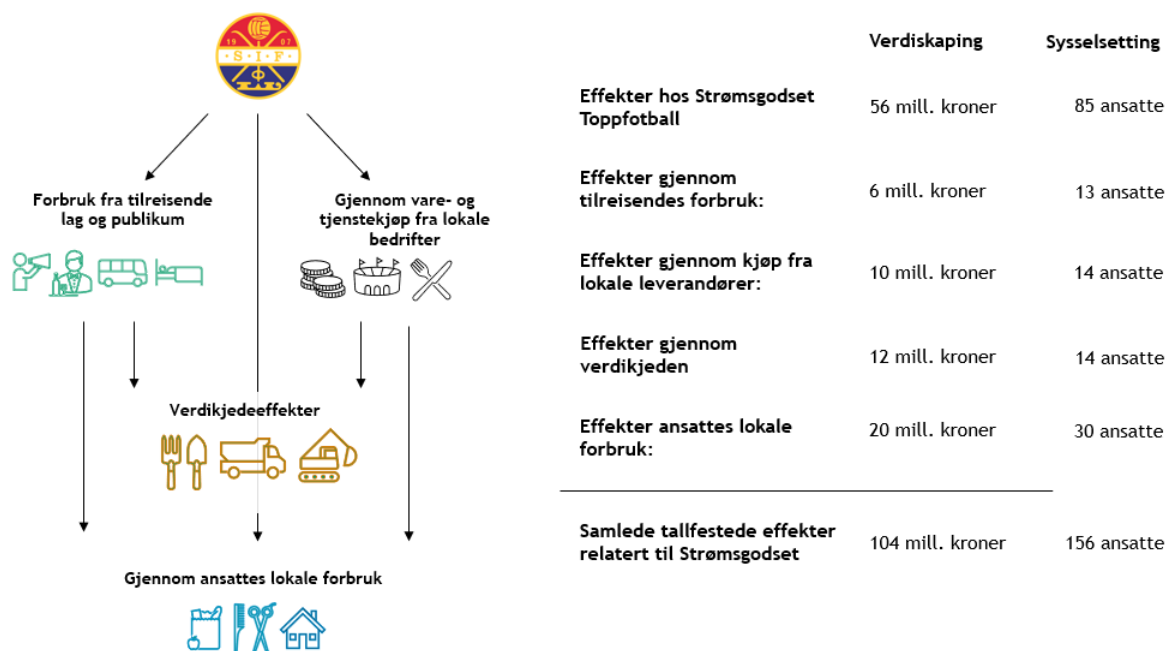

Figur 2: Illustrasjon av en innbyggers verdsettelse av Strømsgodset. Kilde: BDO.

1 Lokale økonomiske verdiskapingseffekter

I dette kapitlet ser vi nærmere på de økonomiske virkningene som Strømsgodset bidrar med i næringslivet i Drammen. Strømsgodset bidrar årlig til verdiskaping på i overkant av 100 millioner kroner og over 150 sysselsatte i Drammen, gjennom ulike kanaler.

- Direkte verdiskaping i Strømsgodset Toppfotball utgjør 56 millioner kroner i 2023.
- Gjennom å kartlegge tilreisende supportere og lag i forbindelse med kamp, estimerer vi at tilreisende supportere og lag sitt forbruk i Drammen danner grunnlag for 6 millioner kroner i verdiskaping i regionens reiselivsnæring.
- Strømsgodset kjøper en rekke varer og tjenester fra lokale leverandører i Drammen. Dette danner grunnlag for verdiskaping på omtrent 10 millioner kroner hos underleverandørene.
- Underleverandører kjøper igjen varer og tjenester fra andre lokale leverandører. Dette danner grunnlag for ytterligere 12 millioner kroner i verdiskaping gjennom verdikjeden.
- Ansatte i Strømsgodset, reiselivsnæringen og hos underleverandører bruker en andel av nettoinntekten på konsum Drammen, som danner grunnlag for ytterligere 20 millioner kroner i lokal verdiskaping.

Figur 3: Økonomiske ringvirkninger av Strømsgodset i Drammen. Kilde: BDO.

I kapitelene nedenfor går vi nærmere i detalj på de ulike verdiskapingseffektene.

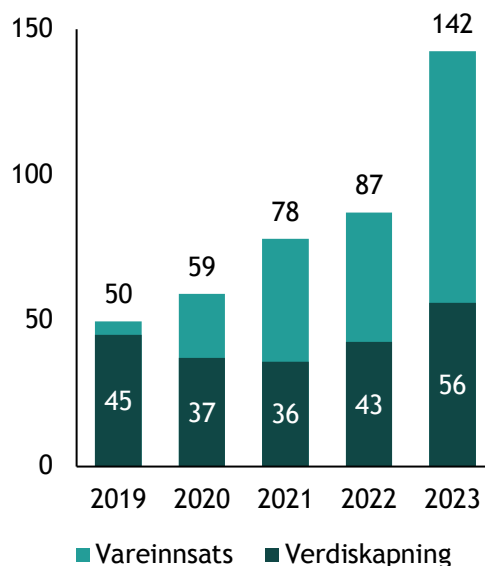
Verdiskaping er et mye brukt mål på økonomisk aktivitet, og kan anses som bedrifters bidrag til bruttonasjonalprodukt (BNP). Verdiskaping defineres som bruttoprodukt, den delen av produksjonen (omsetning) som gjenstår etter at produktinnsats (kjøp av varer og tjenester) er trukket fra. Verdiskapingen beregnes som summen av lønnskostnader (arbeidernes bidrag til verdiskaping) og driftsresultat (kapitaleiernes bidrag til verdiskaping).

1.1 Direkte verdiskaping på 56 millioner kroner i Strømsgodset Toppfotball

Den mest konkrete verdiskapingen fra Strømsgodset foregår i foretaket Strømsgodset Toppfotball. I 2022 utgjorde foretakets verdiskaping **56 millioner kroner**, fordelt på henholdsvis 51 millioner kroner i bruttolønn til ansatte og 5 millioner kroner i driftsresultat.

Utgangspunktet for den direkte verdiskapingen i klubben er klubbens omsetning, fratrukket vareinnsats. Delen av verdien som kan tilskrives Strømsgodset reflekteres av bruttolønn og driftsresultat. Vareinnsatsen, i form av klubbens kjøp av varer og tjenester fra andre leverandører, legger grunnlag for verdiskaping hos andre bedrifter, der aktiviteten i Strømsgodset er utgangspunktet også for denne aktiviteten. Dette legger grunnlag for verdiskaping gjennom verdikjeden, noe vi kommer tilbake til i kapittel 1.3 og 1.4.

Som vist i figuren, har den økonomiske aktiviteten i Strømsgodset økt markant de siste årene, fra rundt 50 millioner kroner i 2019, til 142 millioner kroner i 2023. Også verdiskapingen har økt i samme periode, fra rundt 45 millioner kroner i 2019 til 56 millioner kroner i 2022.

Figur 4: Omsetning og verdiskaping i Strømsgodset Toppfotball de siste fem årene. Kilde: Brønnøysundregistrene.

1.2 Tilreisende danner grunnlag for 6 millioner kroner i verdiskaping i reiselivsnæringen

Strømsgodset og aktivitet gjennom toppfotballen tiltrekker en rekke tilreisende fra utenfor Drammen. Gjennom undersøkelser av gjennomførte kamper og aktiviteter estimerer vi at omfanget av tilreisende besøkende til om lag 29 000², og antall overnattinger til om lag 1 900 årlig. Videre estimerer vi at de besøkende legger igjen rundt 14 millioner kroner i regionen hvert år, i hovedsak gjennom reiselivs- og serveringsnæringen. De 14 millioner kronene danner grunnlag for 6 millioner kroner i verdiskaping i reiselivsnæringen i regionen.

Våre undersøkelser er basert på innsamlet informasjon om gjennomførte kamper på Marienlyst, utsendt spørreundersøkelse til Strømsgodset-supportere, intervjuer med supportergrupper for besøkende bortelag, intervju med representanter for reiselivsnæringen i regionen, tidligere kartlegginger av verdiskapingseffekter fra fotballklubber, samt Innovasjon Norges turistundersøkelse og forbrukskalkulator for reiseliv. Kartleggingen er grundigere beskrevet i vedlegg.

² Merk at tilreisende hjemmesupportere med bosted utenfor Drammen inngår som en del av denne statistikken.

1.3 Kjøp fra lokale underleverandører gir 10 millioner kroner i verdiskaping

Aktiviteten i Strømsgodset danner grunnlag for ytterligere verdiskaping i regionen gjennom kjøp av varer og tjenester fra lokale underleverandører.

Vi har gått gjennom Strømsgodset leverandørliste og kartlagt kjøp fra underleverandører i Drammen. Av om lag 85 millioner kroner i vareinnsats, utgjør kjøp av varer og tjenester fra underleverandører i regionen om lag 35 millioner kroner. Dette danner igjen grunnlag for om lag 10 millioner kroner i verdiskaping og 13 sysselsatte i Drammen.

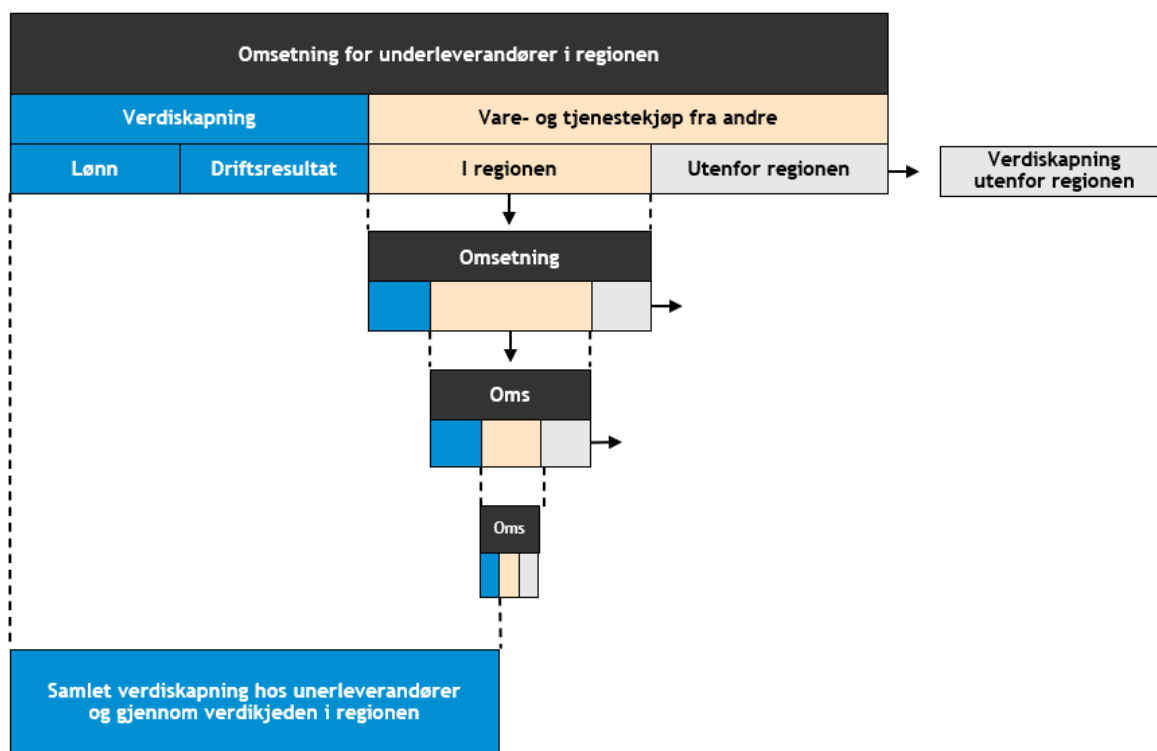
1.4 Ytterligere 12 millioner kroner i verdiskaping gjennom verdikjeden

Verdiskapingen som er kartlagt i de overnevnte kapitlene representerer en aktivitet i Drammensregionen som ikke ville vært i regionen uten aktiviteten i Strømsgodset. Denne initielle aktiviteten skaper aktivitet for andre bedrifter i næringslivet i regionen, gjennom underleverandørenes og reiselivsnæringens kjøp av varer og tjenester fra andre bedrifter i regionen, som igjen kjøper varer og tjenester fra andre lokale bedrifter. Disse ringvirkningene omtales gjerne som verdikjedeeffekter.

Vi har beregnet verdiskaping gjennom verdikjeden ved hjelp av BDOs ringvirkningsmodell. For vare- og tjenestekjøp i senere ledd har vi lagt til grunn en antakelse om at 50 prosent i snitt kjøpes fra lokale leverandører.

Samlet anslår vi at den initiale aktiviteten fra Strømsgodsets underleverandører og reiselivsnæringen bidrar til en verdiskaping for bedrifter i regionen på om lag **12 millioner kroner** gjennom verdikjeden, og 14 sysselsatte.

Figuren under viser hvordan varekjøp fra Strømsgodset og lokalt næringsliv som følge av omsetning fra tilreisende bidrar til omsetning og verdiskaping for leverandører og underleverandører i flere ledd. På denne måten skapes økonomiske ringvirkninger.

Figur 5 Visualisering av hvordan omsetning og verdiskapning skjer i verdikjeden som følge av varekjøp fra Strømsgodset og lokalt reiseliv. Kilde: BDO.

Produksjon og verdiskapning som skapes gjennom de direkte virkningene krever varer og tjenester (produktinnsats), som etterspørres fra andre aktører (underleverandører). Denne etterspørselen gir opphav til mer verdiskapning hos underleverandører.

Verdikjedemodellen som benyttes for beregning av indirekte virkninger tar utgangspunkt nasjonalregnskapets kryssløp, utarbeidet av SSB. Kryssløpet beskriver produktstrømmene i økonomien og hvordan norske næringer etterspør varer og tjenester av hverandre. Ved hjelp av kryssløpet utledes faste koeffisienter for leveranser av varer og tjenester mellom næringer.

1.5 Ansattes forbruk danner grunnlag for ytterligere 20 millioner kroner i lokal verdiskapning

Som vi har drøftet ovenfor bidrar Strømsgodset til sysselsetting selv, i reiselivsnæringen og hos underleverandører gjennom flere ledd. Disse sysselsatte forbruker en andel av nettolønnen sin på varer og tjenester i Drammen, som igjen danner grunnlaget for verdiskapning hos disse bedriftene. Dette omtales gjerne som induerte konsumeffekter.

De induerte konsumeffektene fra ansatte i Strømsgodset, i reiselivsnæringen og hos underleverandører i flere ledd utgjør om lag **20 millioner kroner i lokal verdiskapning**, beregnet ved BDOs ringvirkningsmodell.³

³ Beregningen tar utgangspunkt i gjennomsnittlig bruttolønn i Drammen på 647 000 kroner, en nettolønn på 479 000 kroner og en antakelse om at om lag 60 prosent av dette brukes på konsum og kostnader i Drammensregionen.

2 Verdier gjennom samfunnsansvarsrollen

Flere forskningsstudier peker på den unike rollen som en toppfotballklubb har i lokalmiljøet, og hvordan denne aktivt kan utnyttes til å utgjøre en forskjell. Strømsgodset har tatt dette ansvaret på alvor, og har etablert en rekke ulike aktiviteter og initiativ som aktivt går inn for å skape et bedre lokalsamfunn rundt om i Drammensregionen.

Gatelaget er et tilbud for personer med rusavhengighet, som tilbys i samarbeid med Senter for rus og psykiatri, Drammen kommune og Fotballstiftelsen. Gjennom tre ukentlige treninger og andre aktiviteter tilrettelegger gatelaget for en struktur og et miljø som har hjulpet mange spillere ut av rus. Våre beregninger estimerer gevinsten av et års drift av gatelaget, i form av bedre helse, økt verdiskaping, reduserte kostnader i helsetjenesten og kriminalomsorgen og reduserte skattefinansieringskostnader, til **25 millioner kroner**. I tillegg kommer viktige ikke-prissatte virkninger gjennom mestingsfølelse og tilhørighet for spillerne og et bedre liv for pårørende.

Gåfotball er et ukentlig treningstilbud for pensjonister fra 60 år og oppover. Tilbudet skaper en sosial møteplass og et samhold rundt idretten som mange ikke har opplevd siden ungdomstiden, og bidrar til økt aktivitet for de fleste av deltakerne. Under et sett med forutsetninger estimerer vi verdien av gålaget til om lag **8 millioner kroner**. I tillegg kommer positive ikke-prissatte gevinster som mestring og tilhørighet for spillerne, samt reduserte kostnader for helsevesenet og et bedre liv for pårørende.

Blå inspirasjon er et treukers jobbsøkerkurs rettet mot unge, som arrangeres to ganger i året i samarbeid med NAV, med mål om å få deltakerne raskt ut i arbeid. Strømsgodsets rolle omtales som avgjørende for at man effektivt når ut til den aktuelle målgruppen. Kursene har mellom 20-30 deltakere årlig, og evalueringer i etterkant viser at mellom 50-60 prosent av deltakerne kommer ut i arbeid direkte eller rett i etterkant av kurset. Under et sett med forutsetninger estimerer vi verdiskapingsgevinsten av år med kurs til om lag **6 millioner kroner**. I tillegg kommer viktige ikke-prissatte virkninger gjennom blant annet redusert utenforskap og positive effekter for lokalsamfunnet gjennom smitteeffekter og redusert kriminalitet.

Blåtimer er oppsøkende arbeid der Strømsgodset bruker rollemodellens kraft til å inspirere, motivere og skape gode holdninger og kultur blant skoleelever og idrettslag. I 2023 ble det gjennomført 90 «blåtimer», med en rekkevidde på over 4 500 barn og unge i Drammensregionen. Positive ikke-prissatte gevinster er bedre holdninger og kultur blant unge, og økt motivasjon og inspirasjon til sunn utvikling.

Blått hjerte er et samarbeid mellom Strømsgodset Toppfotball, Redd Barna, Kirkens Bymisjon, Drammen kommune og BDO som har som mål å skape en bedre hverdag for barn og unge som vokser opp i fattigdom i Drammen. Blått hjerte har to hovedmål, herunder å sette større søkelys på barn som vokser opp i fattigdom og gi flere barn tilbud om aktivitet og opplevelser. Initiativet er ventet å skape positive ikke-prissatte gevinster i form av redusert utenforskap og trivsel for de unge i målgruppen.

2.1 Gatelaget bidrar årlig til verdier for over 25 millioner kroner

Gatelaget til Strømsgodset Toppfotball er et lavterskeltilbud for personer med rusavhengighet. Prosjektet skjer i samarbeid med NAV, Senter for rus og psykiatri, Drammen kommune og Fotballstiftelsen. Målet med tilbudet er å gi spillerne et bedre liv med flere dager uten rus gjennom fysisk aktivitet, mestring, samhold, inkludering og trygghet.

Gjennom deltakelse i gatelaget føler spillerne at de er en del av et samhold, de føler seg sett og føler stolthet over å representere Strømsgodset. Dette skaper motivasjon for å holde seg rusfri. I tillegg er det et krav om at man må være rusfri på treninger og kamper, som igjen kan fungere som motivasjon for rusfrihet også mellom treninger.

Treninger arrangeres 3 ganger i uka, i tillegg til deltakelse i serie og cup. Ett sted mellom 40-60 spillere er innom én eller flere treninger i løpet av året, fordelt på en god blanding av nye spillere og veteraner.

I tillegg til selve fotballtilbudet, som er kjernen i gatelagopplegget, arrangerer klubben blant annet arbeidsforberedende trening (AFT), hvor spillerne får hjelp med rusproblematikk og overgang til arbeidslivet, samt dugnader på Marienlyst, som en form for arbeidstrening.

Gatelaget har medført flere solskinnshistorier, der spillere over tid har klart å slutte med rus og kommet seg ut i arbeidslivet igjen. Dette gir store gevinster både for spillerne selv og for samfunnet for øvrig, gjennom eksempelvis økt mestring og tilhørighet, bedre helse, økt verdiskaping og reduserte kostnader for det offentlige.

I 2023 gjennomførte Oslo Economics en større kartlegging og analyse av de samfunnsøkonomiske gevinstene assosiert med gatelagsfotballen i Norge.⁴ Analysen viser at gatelagene i Norge årlig bidrar til prissatte gevinster på over 480 millioner kroner, i tillegg til flere betydelige ikke-prissatte gevinster.⁵

Ved å anvende det samme metodiske rammeverket, kan vi estimere de samfunnsøkonomiske gevinstene assosiert med gatelaget til Strømsgodset. For våre beregninger har vi lagt til grunn at gatelaget til Strømsgodset årlig har om lag 15 nye spillere med jevnlig oppmøte. I undersøkelsen til Oslo Economics oppgir omtrent 38 prosent av spillerne at de har sluttet med rus, mens 32 prosent reduserte rusbruken. Vi har lagt til grunn samme anslag for våre beregninger. Forutsetningene er drøftet og vurdert sammen med ansatte i samfunnsavdelingen til Strømsgodset.

Med bakgrunn i dette estimerer vi at Strømsgodsets gatelag årlig bidrar til verdier på om lag **25 millioner kroner i netto nåverdi**. I tillegg kommer viktige ikke-prissatte virkninger, der de viktigste er:

- **Mestring og tilhørighet:** Deltakelse på treninger krever at spillerne holder seg rusfrie, både i forkant og underveis i treningen. Dette fører med seg en følelse av mestring, som de kan ta med seg til andre livsarenaer. I tillegg er deltakelse på treninger sosialt og skaper en følelse av tilhørighet, både knyttet til de andre spillerne, men også klubben og apparatet, samtidig som det er med på å bygge identitet.

⁴ Det vil ofte være flere medvirkende faktorer til at personer klarer å slutte med rus, der gatelaget er en av flere viktige bidragsyttere til dette. Gevinstene som belyses kan dermed ikke ene og alene tilskrives arbeidet med gatelaget.

⁵ Gevinstene er beregnet som en nåverdi av gevinster over en femårs periode. For å unngå dobbelttelling, og for å kunne tilskrive verdiene til ett enkelt år, tar beregningene utgangspunkt i antall nye spillere det aktuelle året.

- **Bedre liv for pårørende og gevinster for lokalsamfunn:** Lavere rusmiddelbruk blant spillerne betyr mindre bekymringer og utrygghet for pårørende foreldre, søsken og venner.

Den prissatte verdien på 25 millioner kroner er beregnet fra fem ulike virkninger, presenter under og oppsummert i tabell 2 nedenfor.

- **Helse - bedre livskvalitet og økt levetid:** Denne effekten knytter seg til verdsettingen av helsegevinster forbundet med redusert rusmisbruk. Man antar at personer som reduserer rusmiddelbruken sin vinner kvalitetsjusterte leveår, som kan verdsettes med en økonomisk verdi. Verdien som legges til grunn i beregningen er konsekvent med utredninger fra Helsedirektoratet og tidligere publisert forskning.
- **Reduserte kostnader i helsetjenesten:** Redusert rusmiddelbruk fører til redusert belastning i helsetjenesten som reduserer kostnadene og dermed skaper økonomiske gevinster.
- **Redusert belastning for politi, domstolene og kriminalomsorgen:** Bruk av rusmidler er gjerne forbundet med kriminalitet. I likhet med OE antar vi at kostnader for politi, domstoler og kriminalomsorg forbundet med kriminalitet bortfaller for spillere som blir rusfrie.
- **Økt verdiskapning - produksjonsgevinst:** Gatelaget utgjør en viktig rolle i å hjelpe spillere med å komme seg i arbeid. Vi antar at om lag 10 prosent av nye gatelagsspillere for 2023 går over i et arbeidsforhold og at gjennomsnittlig stillingsprosent for disse spillerne er 50 prosent. Økt deltakelse i arbeidsmarkedet medfører produksjonsgevinster for Drammensregionen.
- **Reduserte skattefinansieringskostnader:** I likhet med OE antar vi at alle spillerne er uføretrygdet, og at spillerne som øker sin arbeidsdeltakelse får en reduksjon i disse ytelsene. Uføretrygd er i utgangspunktet en overføring fra stat til den trygdede, og representerer således ikke samfunnsøkonomisk kostnad. Samtidig må trygden finansieres gjennom vridende skatter, der kostnaden av skattefinansiering i samfunnsøkonomiske analyser settes til 20 prosent av statens kostnader.

Tabell 2 angir den økonomiske verdiskapningen forbundet med gatelaget, hvor årlige gevinster angir verdiskapningen nye gatelagsspillere i 2023 utgjør for Drammensregionen i 2023. Årlige gevinster (nåverdi) angir nåverdien av den verdiskapningen som gatelagsspillerne fører med seg over en femårs periode.

Gevinstkategori	Årlig gevinst	Årlig gevinst (nåverdi)
Helse - bedre livskvalitet og økt levetid	kr 3 557 000	kr 16 873 000
Reduserte kostnader i helsetjenesten	kr 707 000	kr 3 354 000
Redusert belastning for politi, domstolene og kriminalomsorgen	kr 382 000	kr 1 812 000
Økt verdiskapning - produksjonsgevinst	kr 518 000	kr 2 455 000
Reduserte skattefinansieringskostnader	kr 221 000	kr 1 047 000
Sum	kr 5 384 000	kr 25 540 000

Tabell 1: Økonomiske gevinster av gatelag i Strømsgodset Toppfotball. Årlig gevinst (nåverdi) angir nåverdien av verdiskapningen som nye gatelagsspillere fører med seg over en femårs periode.

2.2 Gåfotball sosialiserer og aktiviserer pensjonister

Gåfotball i Strømsgodset er et gratis tilbud for pensjonister fra 60 år og oppover. Tilbudet er lavterskel, hvor taklinger, tøff fysisk kontakt og løping ikke er tillatt. Treninger arrangeres en gang i uken med varighet på en time, og deltakelsen snitter på mellom 18 og 24 spillere. I tillegg får deltakerne sosialisert når man samles før og etter trening. Tilbudet er med på å skape en møteplass og et miljø for deltakerne, og bidrar til at en hverdag med lite innhold kan fylles med noe meningsfylt.

Vi beskriver gevinstene under:

- **Mestring og tilhørighet:** Deltakelse på gåfotball krever at spillerne må være fysisk aktive, og at de må håndtere en aktivitet som for enkelte kan føles som utfordrende. I tillegg dannes sosiale bånd ved deltakelse, både blant spillere, men også knyttet til treningsapparatet og klubben, som er med på å skape tilhørighet.
- **Helse - bedre livskvalitet og økt levetid:** Forskning viser at økt fysisk aktivitet bidrar til at man både lever lengre, men også vinner flere friske leveår. Gjennom spillernes deltakelse på gåfotball, er det rimelig å anta at spillerne vinner både flere friske leveår og forlenger livet. I tillegg kan man anta at økt fysisk aktivitet innen en arena kan overføres til økt fysisk aktivitet på andre arenaer, som skaper ytterligere gevinster.
- **Sparte kostnader for helsevesenet:** Bedre helse fører til redusert belastning i helsetjenesten som reduserer kostnadene og dermed skaper økonomiske gevinster.
- **Bedre liv for pårørende:** Økt levetid og bedre livskvalitet for de deltakende pensjonistene er også forventet å bidra til et bedre liv for pårørende, gjennom eksempelvis lavere pleiebehov, mindre bekymring og mer tid sammen.

I folkehelseanalyser måles verdien av bedre helse gjerne i form av helsetapsjusterte leveår. Helsetapsjusterte leveår reflekterer både det at økt aktivitet er ventet å gi lengre levetid, samtidig som livskvaliteten er ventet å øke.

På Helsedirektoratets nettsider er det utviklet et verktøy som estimerer endring i helsetapsjusterte leveår av økt aktivitet for ulike alderskategorier. Eksempelvis vil en person på over 60 som varig går fra å være fysisk inaktiv til delvis aktiv kunne forvente 3,49 leveår vunnet og 6,85 helsetapsjusterte leveår, mens en person på over 70 år som går fra delvis aktiv til fysisk aktiv⁶ vil kunne forvente 1,41 leveår vunnet og 2,71 helsetapsjusterte leveår.

Verdien av helsetapsjusterte leveår kan verdsettes i kroner og øre, gjennom det som kalles verdien av et statistisk leveår (VSLY). Denne er i Helsedirektoratets veileder per mai 2024 anbefalt å settes til 1,89 millioner kroner.

Gålaget har et ukentlig oppmøte på mellom 18 og 24 personer. Vi vet at deltakelse på gålaget fører til mer fysisk aktivitet for flesteparten av deltakerne, men vi har ikke inngående informasjon om aktivitetsnivået før og etter, eller hvor varig aktivitetsøkningen er ventet å være. Som en grov antakelse legger vi til grunn at gålaget årlig fører til at én 65-åring og én 75-åring varig går fra å være delvis aktiv til fysisk

⁶ Delvis aktiv defineres av omtrent 5-20 minutters daglig lett eller litt anstrengende aktivitet (eks. 1-2 km gange), mens fysisk aktiv defineres som minst 20-40 minutter med litt anstrengende aktivitet, eller minst 10-20 minutter med anstrengende fysisk aktivitet hver dag, eventuelt en kombinasjon.

aktiv.⁷ Den samfunnsmessige gevinsten av dette, i form av helsetapsjusterte leveår for de involverte, kan estimeres til **8 millioner** kroner i netto nåverdi.⁸

I tillegg til dette kommer altså viktige ikke-prissatte virkninger i form av mestringsfølelsen og tilhørigheten av å delta på et idrettslag, reduserte kostnader for helsevesenet og bedre liv for de pårørende.

2.3 Blå inspirasjon bidrar til å få unge ut i arbeid

Strømsgodset og NAV samarbeider om «Blå inspirasjon», som er et jobbsøkerkurs for unge i Drammenregionen. Kurset avholdes to ganger i året, med et sted mellom 10-15 deltakere hver gang. Kurset går over tre uker, med fem kursdager i uken på tre timer hver dag. Innholdet beskrives som praktisk orientert, med et tydelig fokus på å CV-skrive og jobbsøke. Strømsgodset benytter også nettverket rundt klubben til å sette deltakere i direkte kontakt med mulige arbeidsgivere.

Evalueringer kort tid i etterkant av kursgjennomføring indikerer at et sted rundt 50-60 prosent av deltakerne kommer ut i arbeid enten underveis eller i kort tid etter kurset. Trolig er dette tallet enda høyere dersom man har et lengre perspektiv, da flere oppgir å være i prosess på tidspunktet dette undersøkes.

Selv om NAV er en viktig bidragsyter til kurset, er det en tydelig konsensus om at Strømsgodsets bidrag til kurset er avgjørende for suksessen. Symbolikken av at det er Strømsgodset som er arrangører, kontra NAV, oppleves som viktig i møte med den aktuelle målgruppen, særlig med tanke på rekruttering. I tillegg beskrives det som positivt at det er kursholdere fra Strømsgodset som står for det meste av innholdet, noe som medfører en mer direkte og relaterbar tone for mange av deltakerne. I tillegg bruker Strømsgodset kontaktnettverket sitt aktivt til å sette deltakere i kontakt med potensielle arbeidsgivere.

Flere av deltakerne ville trolig kommet seg ut i arbeid på et tidspunkt uansett, men deltakelse på kurset har for disse mest sannsynlig medført at de har kommet seg ut i arbeid på et tidligere tidspunkt enn de ellers hadde.

De samfunnsmessige gevinstene av at unge kommer ut i arbeidslivet er store. Gevinstene omfatter blant annet:

- **Økt verdiskaping:** Den samfunnsøkonomiske gevinsten av økt sysselsetting reflekteres i første omgang av verdiskapingen som de sysselsatte skaper i arbeid. I teksten nedenfor gjør vi noen eksempelberegninger av hvor stor denne virkningen kan være for Blå inspirasjon.
- **Økt livskvalitet og redusert utenforskap:** I tillegg til de rene økonomiske virkningene, kan økt tilknytning til og deltakelse i arbeidslivet påvirke enkeltindividers livskvalitet positivt, blant annet gjennom bedre fysisk og psykisk helse, sosial inkludering, lykke, mestringsfølelse mv. I en litteraturgjennomgang fra SØA (2020) oppsummeres det at arbeid har positive helseeffekter gjennom reduksjon i depresjoner, færre psykiske symptombelastninger og bedre psykisk helse generelt.
- **Positive eksternaliteter for lokalmiljøet og samfunnet rundt:** Det å få unge personer ut i arbeid er også ventet å gi positive effekter nærmiljøet rundt, gjennom såkalte smitteeffekter. Forskning viser til at det er smitteeffekter ved

⁷ Trolig vil effekten være mindre varig. Samtidig vil effekten trolig gjelde flere deltakere enn to personer i året. Vår vurdering er at antakelsen til sammen ikke er urimelig.

⁸ 2024-kroner. Verdien av lengre levetid er lagt til som en forlengelse av forventet gjenværende levetid for de aktuelle alderskategoriene (kilde: SSB), mens verdien av økt livskvalitet er fordelt jevnt utover forventet gjenværende levetid.

overgang til og fra velferdsytelser (Markussen & Røed, 2015). Dette innebærer at når en person går fra mottak av trygdeytelse til å komme i arbeid, øker sannsynligheten for at dette også skjer med andre personer rundt vedkommende. Videre er økt arbeidsmarkedsdeltakelse ventet å føre til redusert kriminalitet (Rege m. fl., 2019).

Verdien av økt verdiskaping er en størrelse som er mulig å estimere i kroneverdi. Vi legger til grunn at 60 prosent av omtrent 25 årlige deltakerne kommer ut i arbeid i etterkant av kursdeltakelse (15 stk.). Videre antar vi at 80 prosent av deltakerne (12 stk.) ville kommet seg ut i arbeid uavhengig av kursdeltakelse. For disse antar vi at de i snitt kommer ut i arbeid 6 måneder tidligere enn de ellers hadde gjort. For de resterende 20 prosentene (3 stk.) legger vi til grunn at de ikke ville kommet seg ut i arbeidslivet uten deltakelse i kurset innen et femårsperspektiv. Videre antar vi at den ene halvparten av ansettelsene i etterkant av kurset er 100 prosent-stillinger, mens den andre halvparten er 50 prosent-stillinger. Til slutt legger vi til grunn at den aktuelle lønnen reflekteres av nedre kvartil-lønnen til aldersgruppen «under 30 år» i Drammen, som i 2023 var på 418 680 kroner (kilde: SSB, tabell 12852).

Basert på forutsetningene ovenfor kan de årlige prissatte gevinstene av økt verdiskaping estimeres til **6 millioner kroner** i netto nåverdi. I tillegg kommer altså de ikke-prissatte virkningene drøftet ovenfor.

2.4 Rollemodellens kraft utnyttes aktivt gjennom blåtimer

Blåtimen er et konsept som har til hensikt å styrke aktive lokalsamfunn gjennom fysisk aktivitet og holdningsskapende arbeid ved å gjennomføre såkalte «blåtimer». Blåtimer tilbys blant annet til idrettslag, barnehager og skoler, hvor ansatte fra klubben kommer på besøk og leverer et tilpasset opplegg, for eksempel foredrag, praksissekvenser eller gruppearbeid. Temaer som vektlegges er blant annet ledelse, lagbygging, kulturutvikling og personlig utvikling, men også mobbing og rus, for å nevne noe.

I 2023 ble det gjennomført 90 blåtimer og gjennom disse har klubben nådd ut til 4500 personer fordelt på barn, ungdommer, voksne og seniorer. Vi har identifisert to gevinster for Drammensregionen som Blåtimen fører med seg, herunder:

- **Holdninger og kultur:** Gjennom foredrag og annet opplegg knyttet til blant annet lagbygging og kulturutvikling kan deltakerne tilegne seg nye innsikter i hvordan man kan samarbeide bedre som team eller hvordan man kan bidra til positiv kulturendring på en arbeidsplass.
- **Motivasjon og utvikling:** Gjennom holdningsendrende arbeid og kompetansedeling kan man skape motivasjon ved å sette retning, synliggjøre nye muligheter og bevisstgjøre deltakerne. Dette er igjen med på å bidra til utvikling blant deltakerne, og som har ringvirkninger til å skape bedre og mer fungerende miljøer, arbeidsplasser og lag.

2.5 Blått hjerte bidrar til å redusere utenforskap for barn som vokser opp i fattigdom

Blått hjerte er et samarbeid mellom Strømsgodset Toppfotball, Redd Barna, Kirkens Bymisjon, Drammen kommune og BDO som har som mål å skape en bedre hverdag for barn og unge som vokser opp i fattigdom i Drammen. Tiltaket har blant annet medført at ulike organisasjoner med like målsetninger har begynt å samarbeide tettere.

Blått hjerte har to hovedmål, herunder å sette større søkelys på barn som vokser opp i fattigdom og gi flere barn tilbud om aktivitet og opplevelser. Innsamling danner utgangspunktet for støtten, hvor det gjennomføres innsamling gjennom Vipps, men også

innsamling av sports- og treningsutstyr. Alle penger som kommer inn brukes til å arrangere aktiviteter for barn og unge.

Vi har ikke tilstrekkelig grunnlag for å beregne de økonomiske gevinstene av Blått hjerte i Drammensregionen. Samarbeidet fører med seg en rekke gevinster som vi beskriver nedenfor:

- **Tilhørighet og redusert utenforskap:** Fattigdom fører ofte til utenforskap ved at man ikke får deltatt på ulike aktiviteter som arrangeres. Gjennom aktivitetene som arrangeres av Blått hjerte kan barn og unge føle større tilhørighet til samfunnet.
- **Trivsel og utvikling:** Aktiviteter som arrangeres gjennom Blått hjerte er sosiale arenaer som kan bidra med å skape økt trivsel blant deltakerne. I tillegg er slike arenaer utmerket for videre utvikling, ved at man får prøvd seg i nye situasjoner og at man føler større glede i livet som motiverer for ytterligere utvikling på andre livsarenaer.

3 Verdier for innbyggerne

I dette kapitlet ser vi nærmere på hvilke verdier Strømsgodset bidrar med for innbyggerne i Drammensregionen. Noen av verdiene for innbyggerne er:

- **Glede og entusiasme:** Gleden og entusiasmen man opplever ved å følge et lag i med- og motgang er en viktig del av den enkelte innbygger og supporters nytte av å følge et toppfotballag. Den opplevde nytten av dette for den enkelte er ventet å variere stort fra person til person, avhengig av hvor engasjert man er i Strømsgodset.
- **Lokal tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet:** Strømsgodset er et av de viktigste symbolene på Drammen og «det å være en Drammenser», og er gjennom dette en viktig bidragsyter til innbyggers følelse av lokal tilhørighet. Strømsgodset bidrar også til en fellesskapsfølelse og deltakelse i lokalsamfunnet, gjennom å være en av Drammens største fysiske samlingsplasser, der man samles rundt et felles mål. Dette danner igjen grunnlag for et sett med ikke-materielle verdier for innbyggerne, i form av økt tillit og samarbeid, utvikling av sosiale normer og økt engasjement for felleskapet gjennom å være en del av samfunnets felles identitet, tradisjoner og forståelse
- **Et inkluderende miljø:** Miljøet rundt Strømsgodset og supporterkulturen tar mål av seg å være et sosialt og inkluderende miljø der alle er velkomne. Flere av intervjurespondentene vi har pratet har trukket frem at kulturen rundt Godset er inkluderende og ønsker alle velkommen, uavhengig av bakgrunn, evner og opprinnelig interesse for fotball. Hvor viktig dette felleskapet er for den enkelte er avhengig av engasjement og hvilke andre alternativer man har, og er ventet å være særlig stor for personer som ellers faller litt utenfor samfunnet.

Verdien av Strømsgodset for innbyggere i Drammen representeres av summen av alle individenes verdsettelse. En persons samlede verdsettelse av Strømsgodset består av to deler - det man faktisk betaler for å følge Strømsgodset og personens mernytte eller konsumentoverskudd av å følge Strømsgodset. Dette er illustrert i figuren til høyre.

Dette kan eksempelvis være kostnader knyttet til billetter, supportereffekter, reise, tv-abonnement osv. Som nevnt vil deler av en persons verdsettelse reflekteres av personens faktiske kostnader av å følge Strømsgodset gjennom et år. Dette kan eksempelvis være kostnader knyttet til billetter, supportereffekter, reise, tv-abonnement osv. Vi har estimert supporterens kostnader innenfor noen av disse kategoriene til **70 millioner kroner** årlig. Dette tallet reflekterer altså deler av den blå firkanten i figuren til høyre.

Den grønne firkanten er vanskeligere å si noe om, ettersom disse verdiene ikke synes gjennom noen form for markedstransaksjoner. En enkel verdsettelsesstudie av Molde Fotballklubb fra 2015 indikerer at innbyggere i Molde ville godta en skatteøkning på 1 800 kroner i året for å redde klubben fra ruin. Dersom den gjennomsnittlige innbygger i Drammen har en lignende betalingsvilje for å redde Strømsgodset, snakker vi her om store verdier.

Figur 6: Illustrasjon av en innbyggers verdsettelse av Strømsgodset. Kilde: BDO.

3.1 Strømsgodset bidrar til entusiasme, lokal tilhørighet og et inkluderende felleskap

Alle er enige i at Strømsgodset skaper verdier for innbyggerne i Drammen, men det er vanskelig å sette fingeren tydelig på hvilke verdier dette er. I dette delkapittelet drøfter vi kvalitativt noen av de immaterielle verdiene som Strømsgodset skaper for innbyggere.

3.1.1 Glede og entusiasme

Gleden og entusiasmen man opplever ved å følge et lag i med- og motgang er en viktig del av den enkelte innbygger og supporters nytte av å følge et toppfotballag. Den opplevde nytten av dette for den enkelte er ventet å variere stort fra person til person, avhengig av hvor engasjert man er i Strømsgodset.

Det er vanskelig å si noe faglig og objektivt om denne verdien, men vi vet at den for mange er stor. Som Dagens Næringsliv nylig, trolig litt spissformulert, beskrev det i en lengre artikkel om Drammen: «Det viktigste for folk i byen er at Godset gjør det bra.».

3.1.2 Lokal tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet

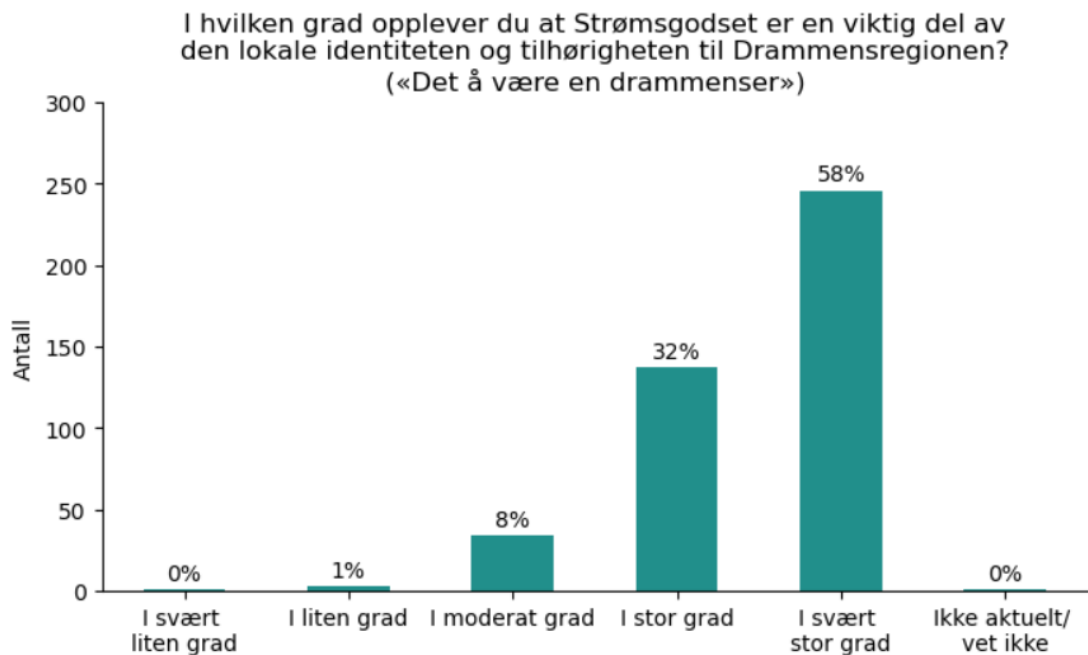
Strømsgodset bidrar til lokal tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet gjennom å være et viktig symbol på Drammen og gjennom å være en av Drammens største fysiske samlingsplasser. I en analyse av fotballklubbers rolle i lokalsamfunnet, fremheves den viktige rollen tradisjonsrike fotballklubber har som tradisjonsbærere og symboler for lokal tilhørighet i sine respektive regioner (Gómez-Bantel, 2018). Lokal tilhørighet og deltakelse i lokalsamfunnet bidrar til et sett med ikke-materielle verdier for innbyggere og supportere, i form av økt tillit og samarbeid, utvikling av sosiale normer og økt engasjement for felleskapet gjennom å være en del av samfunnets felles identitet, tradisjoner og forståelse. Dette er verdier som berører en større del av befolkningen i Drammensregionen, og ikke bare de som følger Strømsgodset tett.

Strømsgodset er et viktig symbol på «Det å være en Drammenser»

Selv om det ikke er mulig å kvantifisere symboleffekten av Strømsgodset for Drammen, er det enkelt å slå fast at denne er stor. Dette fremheves blant annet i en lengre artikkel om Drammen i Dagens Næringsliv (2024), hvor det beskrives: «Hva er hjertet i Drammen? Det er enten Strømsgodset IF eller Aass Bryggeri. De står i ledtog med hverandre. ... Det viktigste for folk i byen er at Godset gjør det bra.».

Et intervju med Drammens Tidende bekrefter at interessen for Strømsgodset i Drammen er stor, selv om det er tydelig at dette avhenger av spenning knyttet til tabell og resultater, eller hvor store profiler det er i klubben. Her skilles det gjerne mellom to typer lesere. På den ene siden har du «menigheten», som leser alt av hva som skrives av saker om Strømsgodset. På den andre siden har du den «gjengse leser», som leser gode og engasjerende saker om Strømsgodset på linje med gode og engasjerende saker om andre ting som berører lokalsamfunnet.

Vi har også stilt spørsmål om viktigheten av Strømsgodset for den lokale identiteten og tilhørigheten til Drammensregionen i spørreundersøkelsen. Selv om resultatene åpenbart er påvirket av utvalget som spørres, er det påfallende at hele 90 prosent mener «i stor grad» eller «i svært stor grad» opplever Strømsgodset som viktig.

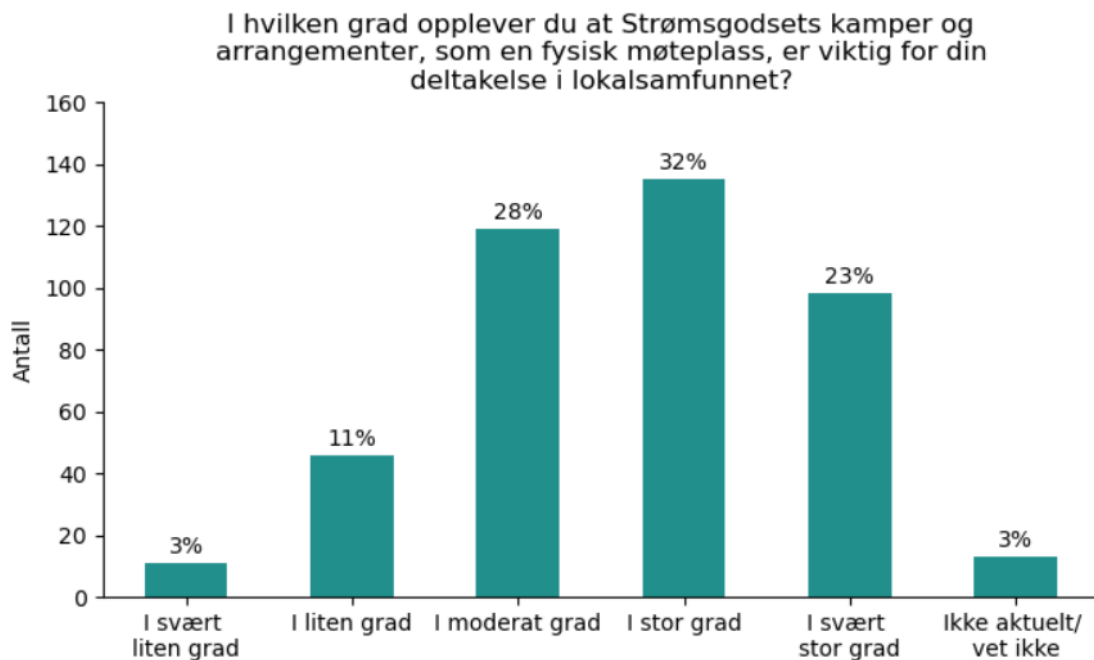
Figur 7: Respondentenes svar på spørsmål om viktigheten av Strømsgodset for lokal identitet og tilhørighet til Drammensregionen. Kilde. BDO.

Store fotballklubber, og idrettslag og -personligheter generelt, er på tilsvarende vis også viktige for kjennskapen til regionen i resten av landet. Dette dokumenteres blant annet i en analyse av Molde Fotballklubb (Solenes m. fl., 2014), hvor det vises at opptil 75 prosent av all «namedropping» av Moldenavnet i riks- og regionmediene er knyttet til MFK. Selv om det forventes at effekten er til stede også for Strømsgodset og Drammen, forventes den ikke å være like stor, ettersom Drammen ikke er en del av klubbnavnet.

Et viktig fysisk samlingspunkt

I tillegg til å være et symbol for Drammen, står Strømsgodset for (et av) Drammens største samlingspunkt, der flere tusen drammensere annen hver uke i store deler av året samles for å støtte laget. I forkant, underveis og etter kampen prater man med andre, bygger relasjoner og opplever en fellesskapsfølelse rundt det at alle ønsker det samme - nemlig at Godset skal vinne. Selve kampopplevelsen gir en umiddelbar nytteverdi for publikum, gjennom den gleden og entusiasmen man opplever på stadion, mens den sosiale kapitalen som bygges også gir nytteverdier utover selve kampopplevelsen.

I supporterundersøkelsen har vi stilt spørsmål om hvor viktig man opplever at Strømsgodsets kamper og arrangementer er for deltakelse i lokalsamfunnet. Selv om svarene ikke er like tydelige som ovenfor, ser vi at over 50 prosent av respondentene opplever at dette «i stor grad» eller «i svært stor grad» er viktig.

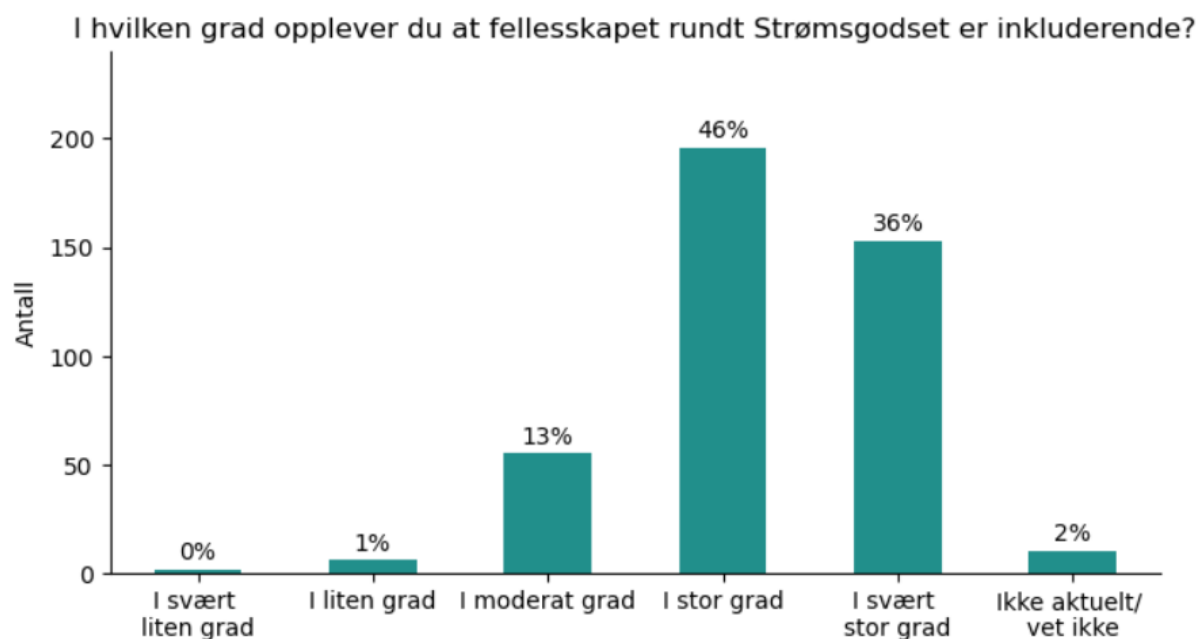
Figur 8: Respondentenes svar på spørsmål om viktigheten av Strømsgodsets kamper og arrangementer for deltakelse i lokalsamfunnet. Kilde: BDO.

3.1.3 Ved å representere et inkluderende felleskap

Miljøet rundt Strømsgodset og supporterkulturen tar mål av seg å være et sosialt og inkluderende miljø der alle er velkomne. Blant den mer engasjerte delen av supporter skaren er det sosiale felleskapet rundt klubben og supporterkulturen en svært viktig del av livet, også utenom kampdager. Supporterleder Eduard Werner i Godsetunionen beskriver i et intervju i Drammens Tidende (DT, 2024) supporter miljøet som en «... en svær vennegjeng. Det er alle slags mennesker med, og vi får et samhold gjennom interessen for klubben».

Flere av intervjurespondentene vi har pratet har trukket frem at kulturen rundt Godset er inkluderende og ønsker alle velkommen, uavhengig av bakgrunn, evner og opprinnelig interesse for fotball. Hvor viktig dette felleskapet er for den enkelte er avhengig av engasjement og hvilke andre alternativer man har, og er ventet å være særlig stor for personer som ellers faller litt utenfor samfunnet. I det samme intervjuet med Drammens Tidende beskriver Werner hvordan felleskapet rundt klubben kanskje er særlig viktig for personer som ellers faller litt utenfor samfunnet, eller sliter litt med sosiale relasjoner - «Jeg vet om enkeltpersoner som nærmest har blitt reddet av å komme inn i GodsetUnionen og i miljøet vårt. Det betyr veldig mye for mange.». Noen av de samme poengene trekkes også frem av supporter Morten Kvarme i et intervju med Drammens Tidende (DT, 2023), der han forteller: «Jeg har blitt tatt så utrolig godt imot som den personen jeg er. Det som er så flott med «unionen», er at uansett om du er lam, i rullestol, kommer haltende på krykker, eller som meg, så blir du tatt like godt imot og alle møter deg med et smil. Du blir inkludert, du får holde flagg, du får dra i gang sanger, og du får komme med innspill. Du føler deg så velkommen.».

Det inkluderende felleskapet bekreftes i stor grad av svarene i spørreundersøkelsen, hvor nærmere 90 prosent av respondentene har svart at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» opplever felleskapet rundt Strømsgodset som inkluderende.

Figur 9: Respondentenes svar på spørsmål om fellesskapet rundt Strømsgodset. Kilde: BDO.

3.2 Stor betalingsvilje for å følge Godset

I dette delkapittelet belyser vi innbyggernes verdsettelse av Strømsgodset, med utgangspunkt i samfunnsøkonomisk teori og verdsettingsmetodikk. Som et utgangspunkt legger vi til grunn at innbyggernes og supporterernes samlede verdsettelse av Strømsgodset representeres av summen av alle individenes verdsettelse. Populasjonen vil her være alle med en relasjon til Strømsgodset gjennom å være innbygger i Drammen (og omegn), utflytter eller supporter.

Prinsipielt vil en persons samlede verdsettelse av Strømsgodset bestå av to deler - det man faktisk betaler for å følge Strømsgodset og personens mernytte eller konsumentoverskudd av å følge Strømsgodset. Dette er illustrert i figuren til høyre. Høyden på søylen representerer en persons samlede verdsettelse av Strømsgodset. Grunnlaget for denne verdsettelsen er verdiene drøftet i kapittel 3.1, i form av glede, entusiasme, felleskap osv. Alt dette er faktorer som varierer stort fra person til person, avhengig av både interesse for Strømsgodset og betalingsevne.

Som nevnt vil deler av en persons verdsettelse reflekteres av personens faktiske kostnader av å følge Strømsgodset gjennom et år.⁹ Dette kan eksempelvis være kostnader knyttet til billetter, supportereffekter, reise, tv-abonnement osv.

Den andre delen av søylen reflekterer personens mernytte av Strømsgodset, altså den nytten man sitter igjen med når man har trukket fra alle kostnadene man har knyttet til Strømsgodset. Enkelte

Figur 10: Illustrasjon av en innbyggers verdsettelse av Strømsgodset. Kilde: BDO.

⁹ I verdsettingsmetodikk omtales denne tilnærmingen gjerne som *avslørte preferanser*.

av verdiene fra Strømsgodset kan sies å ha trekk av å være det man kaller for *et fellesgode*. Dette gjelder særlig de verdiene som ikke oppstår på selve stadion, som verdien av Strømsgodset som et symbol for lokal identitet og tilhørighet. På bakgrunn av dette kan man anta at flere personer har en positiv nytte av Strømsgodset, selv om man ikke har noen faktiske kostnader knyttet til å følge Strømsgodset gjennom året.

3.2.1 Kostnader ved å følge Strømsgodset gjenspeiler supporterernes «avslørte» verdsettelse

Ved hjelp av spørreundersøkelsen og annen informasjon mottatt fra Strømsgodset, kan vi, under et sett med antakelser, belyse supporterernes kostnader ved å følge Strømsgodset gjennom et år. Tabellen nedenfor oppsummerer våre estimater på supporterernes kostnader innenfor et sett av kartlagte kategorier. Grunnlaget for estimatene er utdypet i tekst nedenfor.

Estimatene knyttet til kamper på pub, Drammens Tidende og TV2 Play er basert på resultater fra spørreundersøkelsen. Som tidligere drøftet er det tydelig at respondentene er over gjennomsnittlig interessert i Strømsgodset, og at deres interesse for og kostnader knyttet til Strømsgodset ikke er representative for alle supportere eller alle innbyggere i Drammen. Når vi estimerer samlede størrelser, har vi derfor lagt til grunn en antakelse om at interessen din og kostnadene dine brukt på Strømsgodset reflekteres av hvor mange kamper man er på i løpet av året. Dette indikerer at dersom man er på to kamper i løpet av et år, har man halvparten så store kostnader ved å følge Strømsgodset som en person som er på fire kamper - og at dette også er gjeldende for kostnader knyttet til kamper på pub, Drammens Tidende og TV2 Play. Respondentene fra spørreundersøkelsen utgjør om lag 5 prosent av Strømsgodsets hjemmesupportere i løpet av et år. Vi har dermed lagt til grunn at respondentene fra spørreundersøkelsen står for 5 prosent av kostnadene på de aktuelle kategoriene.

Kategori	Estimat på årlig kostnad
Hjemmekamper	30 millioner kroner
Bortekamper	5 millioner kroner
Kamper på pub	3 millioner kroner
Drammens Tidende	11 millioner kroner
TV2 Play	18 millioner kroner
Innsats frivillige	3 millioner kroner
Samlede kartlagte kostnader	70 millioner kroner

Tabell 2: Estimater på årlige kostnader på å følge Strømsgodset. Kilde: BDO.

I tillegg til de kartlagte kostnadene presentert i tabellen, vil mange supportere trolig ha et forbruk innenfor kategorier som ikke er kartlagt innenfor denne undersøkelsen, eksempelvis kostnader knyttet til supportereffekter. Gitt at estimatene er riktige, utgjør den estimerte summen derfor en nedre grense for supporterernes samlede kostnader av å følge Strømsgodset gjennom et år.

Her er det betimelig å bemerke at supporterernes kostnader knyttet til billetter, forbruk på stadion og på supportereffekter utgjør inntekter for Strømsgodset, som igjen danner grunnlaget for de økonomiske ringvirkningene vi drøftet i forrige kapittel. Dette gjelder også kostnader til TV2 Play, som indirekte tilfaller Strømsgodset som medieinntekter. Disse verdiene kan derfor ikke uten videre summeres med verdiene drøftet i øvrige kapitler, da dette vil utgjøre en dobbelttelling.

Kostnader knyttet til hjemmekamper

I 2023 var det samlet sett 81 000 tilskuere på Strømsgodsetkamp på Marienlyst, hvorav 8 000 bortesupportere. Vi legger til grunn at majoriteten av de øvrige solgte kampbillettene kan kategoriseres som hjemmesupporterbilletter.

Publikums forbruk på kamp består av kostnader til billetter og forbruk på og utenfor stadion i forbindelse med kampen. Strømsgodsets inntekter fra billettsalg utgjorde i 2023 omtrent 10 millioner kroner. Dette utgjør om lag 130 kroner per solgte billett. I spørreundersøkelsen har vi spurt om publikums kostnader utenfor stadion i forbindelse med en hjemmekamp. Spennet på dette spriker fra null til over tusen kroner, med et snitt på 350 kroner. For å ta hensyn til at utvalget fra spørreundersøkelsen ikke er representativt, har vi lagt til grunn en gjennomsnittskostnad på 300 kroner utenfor stadion i forbindelse med kamp. Samlet forbruk per tilskuer i forbindelse med kamp estimeres derfor til omtrent 30 millioner kroner årlig, noe som reflekterer tilskuernes «avslørte preferanser» av å gå på kamp.

Bortekamper

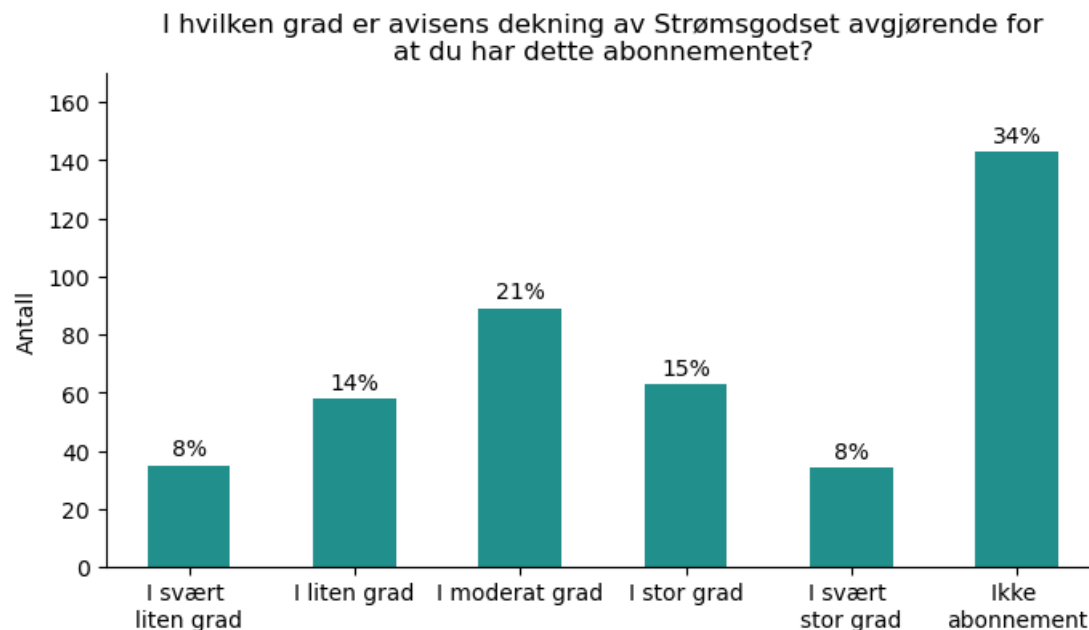
Strømsgodset hadde i 2023 om lag 2 500 Godsetsupportere på bortekamper i Eliteserien. Gjennom dialog med GodsetUnionen har vi vurdert supporterernes kostnadsbruk i forbindelse med kamp. Ikke overraskende varierer disse stort fra kamp til kamp og fra supporter til supporter, blant annet avhengig av reiseavstand og om kampen innebar overnatting. I gjennomsnitt anslår vi at en Godsetsupporter bruker om lag 2000 kroner på en bortekamp, i forbindelse med kampbilletter, reise, mat og drikke og eventuell overnatting. Samlet sett gir dette et anslag på omtrent 5 millioner kroner årlig i kostnader i forbindelse med bortekamper.

Kamper på pub

Med bakgrunn i spørreundersøkelsen estimerer vi at supporterne samlet sett ser 10 000 borte- og hjemmekamper på pub i løpet av en sesong. Dersom man legger til grunn et gjennomsnittlig forbruk per besøk på 300 kroner, tilsvarer dette samlede kostnader på omtrent 3 millioner kroner årlig.

Abonnement på Drammens Tidende

I spørreundersøkelsen har vi stilt respondentene spørsmål om de abonnerer på Drammens Tidende. For de som har svart ja, har vi fulgt opp med et spørsmål om hvor avgjørende Strømsgodset er for at man velger å ha abonnement. Svarene er presentert i figuren nedenfor.

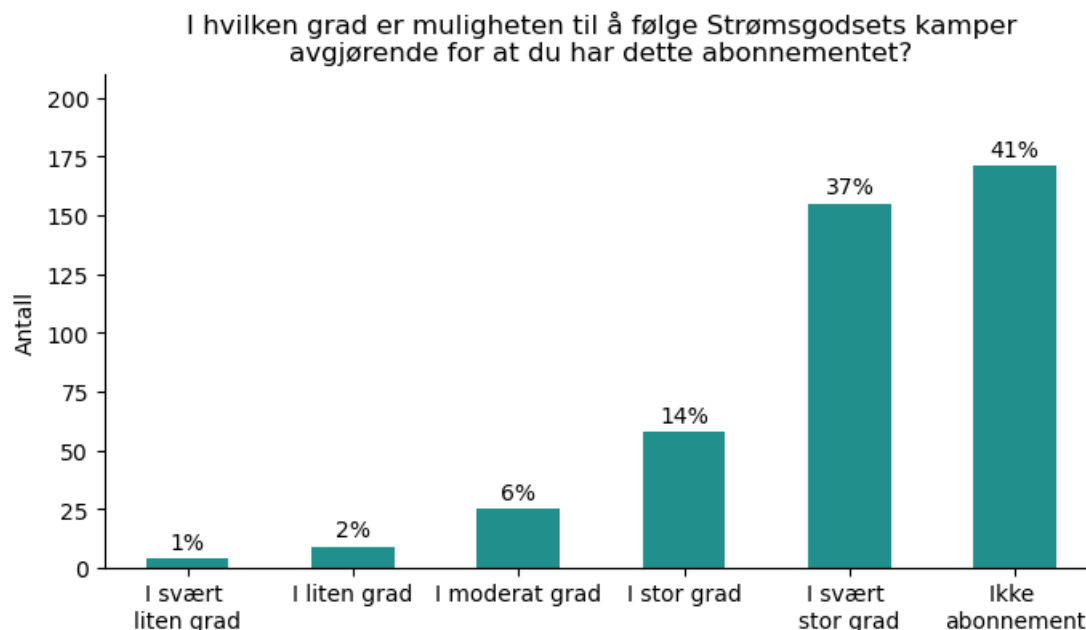
Figur 11: Respondentenes svar på spørsmål om abonnementskostnader. Kilde. BDO.

Vi har lagt til grunn en årlig abonnementskostnad på Drammens Tidende på 3 600 kroner. Svarene på spørreundersøkelsen er brukt til å tilskrive en andel av respondentens abonnementskostnader til Strømsgodset. Dersom svaret er «I svært liten grad», er ingenting av kostnadene tilskrevet Strømsgodset, mens dersom svaret er «I svært stor grad» er alle kostnadene tilskrevet Strømsgodset. For de tre kategoriene i midten har vi tilskrevet henholdsvis 25, 50 og 75 prosent. Samlet sett estimerer vi dermed respondentenes årlig betaler i overkant av 500 000 kroner i abonnementskostnader hos Drammens Tidende for å holde seg oppdatert på Strømsgodset. Analysen av kostnader brukt på hjemmekamper ovenfor indikerer at respondentene står for om lag 5 prosent av hjemmesupporteres samlede kostnader på kamp. Under en forutsetning om at dette forholdstallet er gjeldende også for kostnader brukt på Drammens Tidende, estimerer vi at interessen for Strømsgodset årlig medfører inntekter på 11 millioner kroner for Drammens Tidende. Til sammenligning er samlede inntekter hos Drammens Tidende og Buskerud Blad 135 millioner kroner i 2022.¹⁰

Abonnement på TV2 Play

Tilsvarende spørsmål ble stilt om abonnement hos TV2 Play, som har rettighetene til å vise kamper i Eliteserien.

¹⁰ Merk at disse anslagene utelukkende er basert på informasjon som BDO har samlet inn gjennom spørreundersøkelsene og fra Drammens Tidendes nettsider, og ikke er basert på noen informasjon mottatt fra Drammens Tidende selv.

Figur 12: Respondentenes svar på spørsmål om abonnementskostnader. Kilde. BDO.

Et årsabonnement med rettigheter til å følge Eliteserien på TV2 Play koster om lag 4 000 kroner. Ved hjelp av samme fremgangsmåte som ovenfor, estimeres supporterernes kostnader til å følge Strømsgodset på TV2 Play til 18 millioner kroner årlig.

Frivilliges innsats

En del av innbyggernes verdsettelse av Strømsgodset reflekteres gjennom det arbeidet som frivillige legger ned rundt klubben gjennom et år.

Tall fra Strømsgodset viser at det legges ned om lag 5 700 timer med frivillig innsats på kampdag i løpet av en sesong. I tillegg legges det ned en enorm innsats i forbindelse med driften av Godsetunionen. Flere personer bruker svært mye tid på Godsetunionen, men det føres ingen oversikt over hva som regner som «arbeid». For beregningene har vi lagt til grunn 3000 timer med frivillig innsats i Godsetunionen i løpet av et år.

Ifølge SSB legger nordmenn ned frivillig innsats verdt 78 milliarder kroner i året (Statistisk sentralbyrå, 2020). For å beregne denne verdien tar SSB utgangspunkt i antall timer ulønnet arbeid i frivillige organisasjoner, fordelt på aktivitetskategori og verdsetter dette etter en lønnskostnadsekvivalent for arbeid innen kultur og fritid. Ved å anvende tilsvarende metodikk på den frivillige innsatsen som legges ned rundt Strømsgodset, kan vi verdsette denne til om lag 3 millioner kroner årlig.

3.2.2 Mernytte/konsumentoverskudd

Der vi kan bruke supporterernes kostnader ved å følge Strømsgodset til å si noe om den ene delen av supporterernes verdsettelse av Strømsgodset, har vi ingen tilsvarende metode for å «avsløre» supporterernes mernytte/konsumentoverskudd.

En alternativ tilnærming som brukes i verdsettingsstudier kalles gjerne for *oppgitte/uttalte preferanser*. Denne metoden består av å benytte spørreundersøkelser til å be respondentene oppgi hvor mye de verdsetter verdsettingsobjektet.

Vi har ikke stilt slike spørsmål i vår undersøkelse. En lignende undersøkelse ble i 2015 utført for Molde FK, der man stilte spørsmålet «Hvor høy skatteøkning ville du personlig akseptere for at kommunen reddet MFK?» til et bredere utvalg av innbyggere i

Molderegionen. Svarene indikerte en gjennomsnittlig betalingsvilje på om lag 150 kroner i måneden, eller 1800 kroner i året.

Som et regneeksempel kan vi benytte verdiene fra Molde-undersøkelsen på forhold fra Strømsgodset og Drammen. Om vi gjør en grov antakelse om at resultatet fra Moldes undersøkelse også er representativ for innbyggerne i Drammen¹¹, tilsier dette en årlig konsumentnytte av Strømsgodset på 150 millioner kroner. Merk at dette kun er et regneeksempel til å illustrere noen størrelser, og ikke et faktisk estimat på hvordan innbyggerne i Drammen verdsetter Strømsgodset. Eksempelen illustrerer likevel hvilken størrelsesorden vi her snakker om, men om resultatet i realiteten er 50 eller 200 millioner kroner har vi ikke grunnlag for å si noe om.

I tillegg til stor usikkerhet rundt overførbarheten av resultatene, er det flere metodiske svakheter ved en slik tilnærming som gjør at man ikke bør vektlegge resultatene i særlig grad. For å sette det litt på spissen: Det er lett å gi uttrykk for høy betalingsvilje når det ikke er en reell situasjon. For at slike målinger skal være pålitelige er det helt avgjørende at de stipulerte økonomiske konsekvensene er realistiske, og at betalingsviljen reflekterer en reell avveining der andre kostnader må nedprioriteres.

¹¹ Vi trekker fra 20 000 for å ta hensyn til at flere innbyggere i Drammen holder med Mjøndalen.

4 Vedlegg

4.1 Metodebeskrivelse

I en ringvirkningsanalyse beregnes og tallfestes bidraget til økonomien, verdiskapingseffektene, som følge av en nærings, en virksomhets eller en annen aktørs økonomiske aktivitet. Effekten av både egen aktivitet og økonomiske verdikjedeeffekter gjennom kjøp av underleverandører i flere ledd tallfestes. Det defineres normalt sett to hovedkategorier for verdiskapingsanalyser:

- Statusanalyse: beskriver en nåværende tilstand.
- Impulsanalyse: beskriver effekter av vesentlige endringer, for eksempel et stort investeringsprosjekt.

I analysemodellen er hensikten å isolere verdiskapingseffektene som følger av aktivitet tilknyttet Strømsgodset i ett spesifikt år, i en statusanalyse.

Sentrale definisjoner:

- **Verdiskaping:** Defineres som bruttoprodukt, beregnet som brutto lønnskostnader pluss driftsresultat.
- **Lokal verdiskaping:** Verdiskaping som skjer i Drammen. BDO beregner verdiskaping i en region ved å bruke sysselsatte i selskapers avdelinger i regionen til å fordele et selskaps regnskapsstørrelser til regionen.
- **Direkte effekter:** Strømsgodsets egen verdiskaping og sysselsetting.
- **Brutto vs. netto verdiskaping:** Verdiskapingseffekten som synliggjøres i denne analysen er av typen vi kaller bruttoeffekter, som ikke hensyntar den alternative anvendelsen som de aktuelle ressursene kunne gitt.

Metodikk for verdikjedeeffekter - kryssløpsanalyse

Produksjon og verdiskaping som skapes gjennom de direkte virkningene krever varer og tjenester (produktinnsats), som etterspørres fra andre aktører (underleverandører). Denne etterspørselen gir opphav til mer verdiskaping hos underleverandører.

BDOs ringvirkningsmodell, som benyttes for beregning av verdikjedeeffekter, tar utgangspunkt nasjonalregnskapets kryssløp, utarbeidet av SSB. Kryssløpet beskriver produktstrømmene i økonomien og hvordan norske næringer etterspør varer og tjenester av hverandre. Ved hjelp av kryssløpet utledes faste koeffisienter for leveranser av varer og tjenester mellom næringer.

4.1.2 Kartlegging av tilreisendes forbruk

Som grunnlag for beregningene av tilreisende besøkendes forbruk i regionen har vi benyttet data fra gjennomførte kamper i 2023. Det er i hovedsak Eliteseriekamper som er vurdert som tilstrekkelig store til å tiltrekke seg tilreisende fra utenfor regionen. Øvrige arrangementer av mer lokal karakter, for eksempel klubbens årlige Kick-off arrangement og all-star kampen *Tidenes Ælv Classico* (arrangert i juni 2023) inngår ikke i analysen.

Tabellen under viser oversikt over antall arrangerte fotballkamper i 2023, fordelt på konkurranse:

Lag og turnering	Kamper på Marienlyst i 2023
Strømsgodset - Eliteserien	15
Strømsgodset - Post Nord-ligaen	13
Strømsgodset - 3. divisjon kvinner	10
Strømsgodset - Aldersbestemte lag	28
Norge U21 - EM-kvalifisering	2
Sum kamper	68

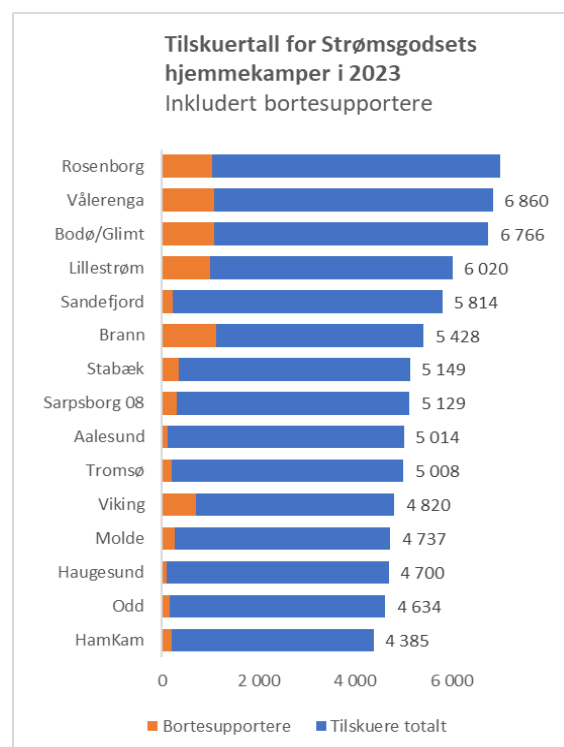
Antall kamper varierer noe fra år til år. For eksempel hadde A-laget til Strømsgodset ingen hjemmekamper i Norgesmesterskapet i 2023. I 2024 hadde laget to, mot henholdsvis Kristiansund og Lillestrøm.

Totalt sett estimerer vi at fotballkamper og annen aktivitet knyttet til Strømsgodset har tiltrukket om lag 90 000 besøkende i 2023. Flesteparten av disse antas å komme fra regionen. Informasjon om antall besøkende for hver av arrangementene er kartlagt gjennom innhenting av informasjon om antall bortesupportere på Eliteseriekamper, samt dialog med Strømsgodset Toppfotball og utvalgte hoteller i Drammen. Det er samlet inn informasjon om antall supportere, samt

estimert et antall spillere, støtteapparat og tilreisende fra eksempelvis NFF. Videre har vi, basert på resultater fra utsendt spørreundersøkelse til Strømsgodset-supportere, estimert at om lag 25 prosent av hjemmesupportere til klubbens Eliteseriekamper kommer fra utenfor Drammen.

For hver kategori av besøkende er det gjort vurderinger av hvor stor andel av disse som er tilreisende og hvor mange overnattinger disse i snitt oppholder seg i regionen i forbindelse med kamper eller aktivitetene som skjer. I analysen har vi skilt mellom tilreisende dagstur- og overnatningsbesøkende. Ettersom det ikke har vært mulig å gjennomføre spesifikke undersøkelser mot et større utvalg deltakere i dette prosjektet, har vi hatt begrensede muligheter til å kvalitetssikre den mottatte informasjonen, utover egne rimelighetsvurderinger av anslagene.¹²

I tillegg til supportere og bortelag, tiltrekker kamper og klubbaktivitet seg andre besøkende, for eksempel dommere, speidere, media, spillere og spilleragenter,

Figur 13: Tilskuertall, samt antall bortesupportere for Strømsgodsets hjemmekamper i Eliteserien i 2023. Kilde: Strømsgodset Toppfotball.

¹² Se tabell i vedlegg for en oppsummeringstabell som viser nøkkeltall per arrangement som reflekterer de samlede antakelsene som er lagt til grunn for beregningene.

NFF-representanter og klubbrepresentanter. I analysene hensyntar vi at en andel av disse oppholder seg i Oslo eller andre steder på Østlandet, og kun besøker Drammen i et kortere tidsrom. Videre arrangerer NFF trenerkurs for UEFA A- og B-lisens i Drammen. Dette innebærer at kursdeltakere reiser til og bor på hotell i Drammen, gjennomfører kursing og besøker treninger både hos Strømsgodset på Marienlyst og hos Mjøndalen. Kursaktiviteten består av rundt 5-6 samlinger årlig. Vi ser det som rimelig å anta at denne aktiviteten ikke hadde forekommet i Drammen dersom Strømsgodset, og klubbens fasiliteter på Marienlyst ikke hadde eksistert.

Samlet anslår vi at fotballkamper arrangert på Marienlyst og andre aktiviteter tilknyttet klubben i løpet av et år medfører om lag **1 900 overnattinger** som trolig ellers ikke ville skjedd i regionen, i tillegg til en rekke tilreisende dagsbesøkende.

Forbruksprofiler

For å kunne si noe om forbruk fra tilreisende i regionen i forbindelse med fotballkamper har vi kartlagt sammenlignbare forbruksundersøkelser og sett dem opp mot kjennetegn ved de tilreisende. I tillegg har vi innhentet informasjon og vurderinger om de tilreisendes forbruk gjennom intervjuer med hoteller og supportergrupper for klubber som har vært på besøk på Marienlyst. Samlet har vi benyttet fire ulike forbruksprofiler, presentert i tabellen nedenfor.

Forbruksprofil	Kilder	Sum anslått døgnforbruk
Hjemmepublikum / Dagstur	Spørreundersøkelse til besøkende på kamp Tidligere kartlegginger	300
Besøkende / Dagstur	Intervjuer Tidligere kartlegginger Forbrukskalkulator dagstur (Innovasjon Norge)	424
Besøkende / Overnatting	Intervjuer Turistundersøkelsen 2023 - Østlandet	1 640
Landslag og forretningsreisende	Intervjuer Innovasjon Norges forbrukskalkulator	2 579

Tabell 3: Forbruksprofiler for tilreisende forbruk i Drammensregionen utenfor Marienlyst. Kilder: Innovasjon Norge, intervjuer, Strømsgodset Toppfotball.

For besøkende hjemmepublikum fra utenfor Drammen legger vi til grunn et gjennomsnittlig forbruk på 300 kroner. Dette er basert på informasjon fra utsendt spørreundersøkelse til supportere.

Vi legger til grunn at besøkende på dagstur i gjennomsnitt legger igjen rundt 400 kroner i lokale næringer i Drammen. Disse besøkende består i hovedsak av tilreisende bortesupportere. For å estimere forbruket har vi tatt utgangspunkt i Innovasjon Norges forbrukskalkulator for reiseliv på Østlandet, og rimelighetsvurdert gjennom dialog med blant annet supporterkoordinatorer for bortelag på besøk i Drammen våren 2024. Vi anslår at hovedparten av forbruket brukes på servering eller transport.

Enkelte supporterklubber arrangerer felles transport av supportere, som regel med buss. For disse innebærer turen reise til Drammen, samling på et egnet sted (gjerne et serveringssted, kamp og hjemtur.

Tilreisende til andrelags- kvinnelags- og aldersbestemte kamper er antatt å kun inkludere dagstur-besøkende.

Det varierer hvorvidt besøkende Eliteserielag overnatter i forbindelse med bortekamper. Noen overnatter med spillere og støtteapparat, mens andre eksempelvis booker dagrom ved hoteller med matservering.

Deltakere på kurs i forbindelse med UEFA A- og B-lisens og landslag i forbindelse med U21-kamper (både Norge U21 og bortelag) er kategorisert under forretningsreisende. Grunnen til dette er at samtlige besøkende i denne kategorien antas å overnatte på hotell i perioden de besøker. Forbruk fra besøkende i denne kategorien er basert på kategorien forretningsreisende i Innovasjon Norges Turistundersøkelse fra 2023.

4.2 Referanseliste

Sanders, A., Heys, B., Ravenscroft, N., & Burdsey, D. (2014). Making a difference: the power of football in the community. *Soccer & Society*, 15(3), 411-429.

Solnes, O., Dolles, H., Gammelsæter, H., Kåfjord, S., Rekdal, E., Straume, S., & Egilsson, B. (2014). Toppfotballens betydning for vertsregionen: en studie av Molde Fotballklubs betydning for Molderegionen.

Gómez-Bantel, A. (2018). Football clubs as symbols of regional identities. In *Football, Community and Sustainability* (pp. 32-42). Routledge.

SSB. (2020). Nordmenn legger ned frivillig innsats verdt 78 milliarder.

Rege, M., Skardhamar, T., Telle, K., & Votruba, M. (2019). Job displacement and crime: Evidence from Norwegian register data. *Labour Economics*, 61, 101761. doi:10.1016/j.labeco.2019.101761

Markussen, S., & Røed, K. (2015). Social insurance networks. *Journal of Human Resources*.

Oslo Economics. (2023). Et bedre liv med flere dager uten rus.

4.3 Supporterundersøkelse

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til om lag 14 000 mottakere av Strømsgodsets nyhetsbrev. 430 personer svarte på undersøkelsen. Resultatene fra spørreundersøkelsen må tolkes i lys av seleksjonseffekten ved at utvalget består av personer med en over gjennomsnittlig høy interesse for Strømsgodset.

Spørsmålsliste:

1. Alder
2. Kjønn
3. I hvilken kommune bor du?
 - a. Drammen
 - b. Øvre Eiker
 - c. Lier
 - d. Asker
 - e. Holmestrand
 - f. Osloregionen
 - g. Annet
 - i. Hvilken?
4. Arbeidsstatus
 - a. Student
 - b. Fast ansatt
 - c. Midlertidig ansatt
 - d. Selvstendig næringsdrivende
 - e. Ikke i jobb

5. Hvor ofte er du på Strømsgodsets hjemmekamper i løpet av en sesong?
 - a. Aldri
 - b. 1-2 kamper
 - c. 2-5 kamper
 - d. 5-10 kamper
 - e. 10-15 kamper

6. Hvor ofte er du på Strømsgodsets bortekamper i løpet av en sesong?
 - a. Aldri
 - b. 1-2 kamper
 - c. 2-5 kamper
 - d. 5-10 kamper
 - e. 10-15 kamper

7. Hvor ofte ser du Strømsgodsetkamper på pub i Drammensregionen i løpet av en sesong?
 - a. Aldri
 - b. 1-2 kamper
 - c. 2-5 kamper
 - d. 5-10 kamper
 - e. 10-15 kamper
 - f. 15-20 kamper
 - g. 20-30 kamper

8. Hvor ofte ser du Strømsgodsetkamper på TV hjemme eller hos bekjente i løpet av en sesong?
 - a. Aldri
 - b. 1-2 kamper
 - c. 2-5 kamper
 - d. 5-10 kamper
 - e. 10-15 kamper
 - f. 15-20 kamper
 - g. 20-30 kamper
 - h.

9. Er du medlem av en Godsetunionen?
 - a. Hvis ja: Står du sammen med kjernen i supporter gjengen på kamp?

10. Strømsgodset sine hjemmekamper og andre arrangementer (eks. Kick-off) utgjør en del av Drammensregionens samlede kultur og arrangementstilbud.

I hvilken grad opplever du at Strømsgodset er viktig for Drammensregionens samlede kultur- og arrangementstilbud?
 - a) I svært liten grad
 - b) I liten grad
 - c) I moderat grad
 - d) I stor grad
 - e) I svært stor grad
 - f) Ikke aktuelt/vet ikke

11. I hvilken grad opplever du at felleskapet rundt Strømsgodset er inkluderende?
 - a. I svært liten grad
 - b. I liten grad
 - c. I moderat grad

- d. I stor grad
- e. I svært stor grad
- f. Ikke aktuelt/vet ikke

I feltet nedenfor har du mulighet til å utdype:

12. I hvilken grad opplever du at samholdet og felleskapet rundt Strømsgodset er en viktig del av ditt sosiale nettverk?
- a. I svært liten grad
 - b. I liten grad
 - c. I moderat grad
 - d. I stor grad
 - e. I svært stor grad
 - f. Ikke aktuelt/vet ikke

I feltet nedenfor har du mulighet til å utdype:

13. Åpent tekstsvar:

- a. Har du noen konkrete eksempler eller historier der samholdet og felleskapet i og rundt Strømsgodset har vært særlig viktig for deg eller noen du kjenner?
Merk: ikke oppgi navn eller andre ting som identifiserer personer.

14. I hvilken grad opplever du at Strømsgodset er en viktig del av den lokale identiteten og tilhørigheten til Drammensregionen? («Det å være en drammenser»)
- a. I svært liten grad
 - b. I liten grad
 - c. I moderat grad
 - d. I stor grad
 - e. I svært stor grad
 - f. Ikke aktuelt/vet ikke

15. I hvilken grad opplever du at Strømsgodset er viktig for din deltakelse i lokalsamfunnet?
- a. I svært liten grad
 - b. I liten grad
 - c. I moderat grad
 - d. I stor grad
 - e. I svært stor grad
 - f. Ikke aktuelt/vet ikke

16. Hvor mye bruker du på varer og tjenester i Drammensregionen i forbindelse med en kamp? (ikke inkludert kampbilletter og forbruk på Marienlyst)

17. Uavhengig av dine egne interesser, hva tror du gir Drammensregionen mest oppmerksomhet utenfor regionen (viktigste merkevarer)?
- a. Martin Ødegaard
 - b. Drammen Teater
 - c. Elvefestivalen
 - d. Jonas Fjeld
 - e. Drammensbadet
 - f. Drammen Håndballklubb
 - g. Donkeyboy
 - h. Strømsgodset
 - i. Kristine Stavås Skistad
 - j. Svein Krokstad

- k. Drammens Tidende
- l. Aass bryggeri
- m. Herodes Falsk
- n. Spiralen
- o. Annet
 - a. Oppgi:

18. På et overordnet nivå, i hvilken grad opplever du en sammenheng mellom Strømsgodsets prestasjoner på banen og hvordan det går med Drammensregionen?

- a. I svært liten grad
- b. I liten grad
- c. I moderat grad
- d. I stor grad
- e. I svært stor grad
- f. Ikke aktuelt/vet ikke

I feltet nedenfor har du mulighet til å utdype:

4.4 Intervjuliste

- Diverse personer ansatt i Strømsgodset
- GodsetUnionen, ved leder Eduard Werner og reiseleder Kim Rolund
- Jolanda Coljin, merkevareekspert og tidligere merkevarerådgiver i Sykkelforbundet
- Drammens Tidende, ved Daniel Kristiansen
- Hoteller
-

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

Kontakt

Øistein Harsem

Partner

e: oistein.harsem@bdo.no